ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ
លេខ..................សហវ.......

សេចក្តីព្រាងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ សម្រាប់ការរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ ២០២០

❋❋❋✧❋❋❋

១. សេចក្តីផ្តើម

១. នៅក្រោមបរិការណ៍នៃសុខសន្តិភាព, ឯករាជ្យជាតិ និងស្ថិរភាពនយោបាយ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាសម្រេចបាននូវការអភិវឌ្ឍឥតឈប់ឈរ ថែមទាំងបានផ្លាស់ប្តូរមុខមាត់ថ្មី ដោយវិវត្តន៍ខ្លួនទៅជាប្រទេសចំណូលមធ្យមកម្រិតទាប ។ សមិទ្ធផលទាំងនេះ បាននាំមកនូវមោទនភាពជាតិ សេចក្តីទុកចិត្ត និងសេចក្តីសង្ឃឹមយ៉ាងមុតមាំសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ ក៏ដូចជាសង្គមជាតិ ក្នុងការបន្តអភិវឌ្ឍសង្គម-សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាប្រកបដោយគុណភាព ។ ការណ៍នេះ ទាមទារឱ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់លើការពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័នសាធារណៈគ្រប់កម្រិត ក្នុងការដោះស្រាយរាល់បញ្ហាប្រឈម និងហានិភ័យក្នុងដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច ក៏ដូចជាបំពេញសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រជាជនព្រមទាំងធានាសន្តិសុខ និងសុខុមាលភាពសង្គម សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព ។ ឈរលើក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយឈានទៅសម្រេចបាន **យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ ដំណាក់កាលទី៤** រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា នីតិកាលទី ៦ នៃរដ្ឋសភា កំពុងរៀបចំ និងគ្រោងដាក់ចេញនូវកម្មវិធី និងវិធានការគោលនយោបាយមុតស្រួចនានា ក៏ដូចជាក្របខ័ណ្ឌតាមដាន និងវាយតម្លៃ ដើម្បីឱ្យកម្ពុជាសម្រេចបានឯករាជ្យភាពសេដ្ឋកិច្ច ព្រមទាំងចក្ខុវិស័យរយៈពេលវែងរបស់ខ្លួន ។

២. សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាសម្រេចបានកំណើនលើសពីការរំពឹងទុករហូតដល់ ៧,៥% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៨ ដែលជាកំណើនមួយខ្ពស់បំផុតក្នុងរយៈពេល ១០ ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ស្របពេលដែលអតិផរណាក៏ស្ថិតនៅក្នុងកម្រិតទាបអាចគ្រប់គ្រងបានក្នុងអត្រាប្រមាណជា ២,៥% ទោះបីឆ្នាំ ២០១៨ ជាឆ្នាំបោះឆ្នោតជាតិក៏ដោយ ។ កំណើននេះបានឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈការកើនឡើងនៃសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចលើគ្រប់វិស័យ ដូចជា ការវិនិយោគក្នុងស្រុក និងវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស, ការប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក និងពាណិជ្ជកម្មអន្តរជាតិ ។ ការណ៍នេះសបញ្ជាក់ឱ្យឃើញពីការកើនឡើងនូវទំនុកចិត្តរបស់វិនិយោគិនទាំងក្នុង និងក្រៅប្រទេស ចំពោះភាពរឹងមាំនៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ទោះបីជាសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកបន្តប្រឈមនឹងហានិភ័យកាន់តែច្រើនជាងមុន ។

៣. សម្រាប់ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈឆ្នាំ ២០១៨ ចំណូលចរន្តមានកំណើនប្រមាណ ២០,៤% ដែលស្មើនឹង ២១,៩៦% នៃ ផសស ដែលក្នុងនោះចំណូលសារពើពន្ធបានកើនឡើងប្រមាណ ២២,០% និង

ផ្លូវលេខ ៩២ សង្កាត់វត្តភ្នំ ខ័ណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ កម្ពុជា
St.92, Sangkat Wat Phnom , khan Daun Penh, Phnom Penh, CAMBODIA.
ទូរសព្ទ័ : ៨៥៥-២៣-៤៣០ ២២៥ ទូរសារ : ៨៥៥-២៣-៤៣០ ៧៩៩
Phone : 855-23-430 225 / Fax : 855-23-430 799

ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធមានកំណើនយឺតត្រឹម ១០,៤% ។ លទ្ធផលល្អប្រសើរនៃចំណូលសារពើពន្ធនេះ បានមកពីកំណើនខ្ពស់លើសការរំពឹងទុកនៃចំណូលដែលប្រមូលដោយអគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជា ដែលមានកំណើនប្រមាណ ៣២,៤% ខណៈដែលកំណើនចំណូលដែលប្រមូលដោយអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារមានកំណើនយឺតត្រឹម ១២,០% ។ ទន្ទឹមនេះ ថវិកាចំណាយសរុបបានកើនឡើងប្រមាណ ១៤,៥% ដែលស្មើនឹង ២៤,៣៩% នៃ ផសស ក្នុងនោះចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកស្មើនឹងប្រមាណ ៨,៤១% នៃ ផសស ខណៈចំណាយក្រៅបន្ទុកបុគ្គលិកស្មើនឹង ៧,៧៦% នៃ ផសស ។ ដូចនេះ អតិរេកចរន្តអាចសម្រេចបានក្នុងកម្រិត ៥,៨០% នៃ ផសស និងឱនភាពថវិកាសរុបស្ថិតក្នុងកម្រិត ២,២៣% នៃ ផសស ។

៤. សមិទ្ធផលសេដ្ឋកិច្ចដ៏គួរឱ្យកោតសរសើរក្នុងឆ្នាំ ២០១៨ នេះ អាចសម្រេចទៅបានដោយសារកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែង និងការប្តេជ្ញាចិត្តខ្ពស់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការធានានូវស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងកំណើនប្រកបដោយចីរភាព និងបរិយាប័ន្ន តាមរយៈការដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈត្រឹមត្រូវ និងសមស្រប ដែលជំរុញដល់ការវិនិយោគ និងភាពផុសផុលនៃសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចលើគ្រប់វិស័យ ។ ជាក់ស្តែង រាជរដ្ឋាភិបាលបានអនុវត្តនូវគោលនយោបាយសារពើពន្ធ រួមមានការចាត់ជាបន្ទុករបស់រដ្ឋនូវអាករលើតម្លៃបន្ថែមលើមុខទំនិញដែលជាអាហារមូលដ្ឋាន និងការបន្ធូរបន្ថយបន្ទុកពន្ធនិងកែសម្រួលថ្លៃលក់ប្រេងឥន្ធនៈនៅលើទីផ្សារ ។ ទន្ទឹមនេះ គោលនយោបាយរូបិយវត្ថុ ត្រូវបានអនុវត្តប្រកបដោយភាពប្រុងប្រយ័ត្ន និងមានសង្គតិភាពជាមួយនឹងគោលនយោបាយសារពើពន្ធ តាមរយៈការធ្វើអន្តរាគមន៍លើទីផ្សារប្តូរប្រាក់ដោយផ្អែកតាមតម្រូវការ និងស្របតាមមូលដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច ។ ជាមួយគ្នានេះដែរ វិធានការគោលនយោបាយមួយចំនួនទៀតត្រូវបានដាក់ចេញ រួមមានការលុបភាសី និងការបង្កើនភាពប្រកួតប្រជែងក្នុងអាជីវកម្មសត្តឃាតដ្ឋាន ដើម្បីរួមចំណែកក្នុងការធានាស្ថិរភាពថ្លៃ និងជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចផងដែរ ។

៥. យោងតាមការវាយតម្លៃរបស់មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកក្នុងឆ្នាំ ២០១៨ ត្រូវបានប៉ាន់ស្មានថាស្ថិតក្នុងកម្រិតទាបជាងឆ្នាំ ២០១៧ បន្តិច ពោលគឺក្នុងអត្រា ៣,៧% ដោយសារឥទ្ធិពលនៃសង្គ្រាមពាណិជ្ជកម្មរវាងសហរដ្ឋអាមេរិក និងចិន ដែលបានធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចសកល ជាពិសេសប្រទេសដៃគូពាណិជ្ជកម្មរបស់ប្រទេសទាំងពីរនេះ ។ ក្រៅពីនេះ ការរឹតបន្តឹងគោលនយោបាយរូបិយវត្ថុនៅបណ្តាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ បានបង្កឱ្យមានលំហូរមូលធនចេញពីប្រទេសដែលមានសេដ្ឋកិច្ចកំពុងរីកលូតលាស់ និងកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ (emerging and developing economies) ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី សេដ្ឋកិច្ចសហរដ្ឋអាមេរិកត្រូវបានប៉ាន់ស្មានថាសម្រេចបានអត្រាកំណើនខ្ពស់ជាងការរំពឹងទុកប្រមាណជា ២,៩% ដោយសារការកើនឡើងនៃការប្រើប្រាស់ និងការវិនិយោគក្នុងស្រុក ខណៈដែលកំណើនសេដ្ឋកិច្ចចិនបានថមថយមកប្រមាណ ៦,៦% ដោយសារផលប៉ះពាល់នៃសង្គ្រាមពាណិជ្ជកម្ម ដែលបានដាក់សម្ពាធលើផលិតកម្មក្នុងស្រុក និងការនាំចេញ ។ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ និង ២០២០ សេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកត្រូវបានព្យាករថានឹងមានកំណើនទាបជាងឆ្នាំ ២០១៨ មកក្នុងរង្វង់ ៣,៥% និង ៣,៦% ដោយសារការរំពឹងទុកនៃការថមថយទំនុកចិត្តវិនិយោគ, ការបង្អាក់នៃច្រវ៉ាក់ផលិតកម្មសកល និងការកើនយឺត

នៃផលិតភាពផលិតកម្មជារួម ដែលបណ្ដាលមកពីសង្គ្រាមពាណិជ្ជកម្ម និងភាពមិនច្បាស់លាស់នៃគោលនយោបាយពាណិជ្ជកម្មសកល និងការថយចុះជាងការរំពឹងទុកនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចចិន ។

៦. ការកើនឡើងនូវភាពមិនប្រាកដប្រជា និងបញ្ហាប្រឈមរបស់សេដ្ឋកិច្ចសកល ធ្វើឱ្យសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាកាន់តែងាយរងគ្រោះ ។ ហានិភ័យទាំងនោះរួមមាន៖

(១). ភាពមិនប្រាកដប្រជានៃការដកការអនុគ្រោះពន្ធលើគ្រប់មុខទំនិញលើកលែងសព្វាវុធ (EBA) ដោយសហភាពអឺរ៉ុប;

(២). សង្គ្រាមពាណិជ្ជកម្មរវាងសហរដ្ឋអាមេរិក និងចិន;

(៣). ការបន្ដរឹតបន្តឹងគោលនយោបាយរូបិយវត្ថុរបស់ប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍;

(៤). ភាពមិនប្រាកដប្រជានៃគោលនយោបាយរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក;

(៥). ការថមថយជាងការរំពឹងទុកនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចចិន;

(៦). បញ្ហាពាក់ព័ន្ធនឹងភូមិសាស្ត្រនយោបាយ, ភេរវកម្ម និងសន្ដិសុខសកលជាដើម និង

(៧). ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងគ្រោះធម្មជាតិ ។

ទន្ទឹមនេះ កម្ពុជាក៏ជួបនូវបញ្ហាប្រឈមក្នុងស្រុកមួយចំនួនផងដែររួមមាន៖

(១). មូលដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ចតូចចង្អៀត និងល្បឿននៃការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចមានភាពយឺតយ៉ាវ;

(២). ថ្លៃអគ្គិសនីនៅមានកម្រិតខ្ពស់បើប្រៀបធៀបជាមួយប្រទេសជិតខាង និងអស្ថិរភាពនៃការផ្គត់ផ្គង់ ទោះបីជាថ្លៃនេះបានធ្លាក់ចុះបន្តិចក្នុងឆ្នាំកន្លងមកក៏ដោយ;

(៣). ភាពនៅទន់ខ្សោយនៃប្រព័ន្ធដឹកជញ្ជូន និងប្រព័ន្ធឡូជីស្ទីក;

(៤). កំណើនផលិតភាពពលកម្មទាប និងកង្វះពលកម្មជំនាញ;

(៥). សម្ពាធនៃការកើនឡើងប្រាក់ឈ្នួល;

(៦). នីតិវិធីស្មុគស្មាញ និងកម្រៃសេវាក្រៅផ្លូវការនៅមានកម្រិតខ្ពស់សម្រាប់ការធ្វើធុរកិច្ច និង

(៧). កំណើនឆាប់រហ័សនៃឥណទានក្នុងវិស័យពាក់ព័ន្ធនឹងអចលនទ្រព្យ ។

៧. ជារួម ក្នុងរយៈពេលមធ្យម ហានិភ័យចំពោះសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជានឹងកាន់តែមានទំហំធំ ជាពិសេសលទ្ធភាពនៃការដក EBA ដែលអាចធ្វើឱ្យបាត់បង់ការងារ និងប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមានលើវិស័យផ្សេងៗ ដូច្នេះកម្ពុជាចាំបាច់ត្រូវត្រៀមខ្លួនរួចជាស្រេចក្នុងការដាក់ចេញ និងអនុវត្តនូវវិធានការអន្តរាគមន៍សមស្របឱ្យបានទាន់ពេលវេលា, ចេញជាផ្លែផ្កា និងប្រកបដោយឆន្ទៈនយោបាយខ្ពស់ ក្នុងគោលដៅធានាបន្តចលនការនៃការទ្រទ្រង់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចរឹងមាំ ពិសេសតាមរយៈការអនុវត្តគោលនយោបាយបញ្ច្រាសវដ្តធុរកិច្ច (countercyclical fiscal policy) ប្រកបដោយភាពប្រុងប្រយ័ត្ន, ការពន្លឿនការកែទម្រង់ជារចនាសម្ព័ន្ធ, ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យក្នុងបរិការណ៍នៃភាពមិនច្បាស់លាស់នៃសេដ្ឋកិច្ចសកលលោក និងសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ព្រមទាំងការពន្លឿនការកសាងនិងពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័នសាធារណៈ ។ ទន្ទឹមនេះ ក្នុងបរិបទនៃបដិវត្តន៍ឧស្សាហកម្មទី ៤ កម្ពុជានឹងរៀបចំក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយ

សេដ្ឋកិច្ចឌីជីថល ដើម្បីចាប់យកសក្តានុពលនៃការផ្លាស់ប្តូរបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន ក្នុងការចូលរួមចំណែកសម្រេចឱ្យបាននូវចក្ខុវិស័យរយៈពេលវែងរបស់កម្ពុជា ។

២. ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច

៨. សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ត្រូវបានវាយតម្លៃថាអាចសម្រេចបានកំណើនខ្ពស់ជាងការរំពឹងទុករហូតដល់ទៅ ៧,៥% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៨ ដែលគាំទ្រដោយកំណើនខ្ពស់លើសពីការប៉ាន់ស្មាននៃវិស័យកាត់ដេរ, កំណើនរឹងមាំនៃវិស័យសំណង់ និងវិស័យអចលនទ្រព្យ ស្របនឹងកំណើនល្អប្រសើរនៃវិស័យលក់ដុំ-លក់រាយ និងវិស័យដឹកជញ្ជូន និងគមនាគមន៍ ។ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ត្រូវបានរំពឹងថានឹងនៅបន្តកំណើនរឹងមាំក្នុងរង្វង់ប្រមាណ ៧,១% ដែលភាគច្រើនទ្រទ្រង់ដោយមូលដ្ឋានកំណើនស្រដៀងទៅនឹងឆ្នាំ ២០១៨ និងថមថយមកត្រឹម ៦,៥% ក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ដោយសារការរំពឹងទុកផលប៉ះពាល់នៃលទ្ធភាពក្នុងការដក EBA ដែលអាចនឹងដាក់សម្ពាធដល់ការនាំចេញរបស់កម្ពុជា ជាពិសេសលើផលិតផលកាត់ដេរ ទៅកាន់ទីផ្សារអឺរ៉ុប ។ ផ្អែកលើនិន្នាការខាងលើ, សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ និង ២០២០ ត្រូវបានព្យាករដូចខាងក្រោម÷

៩. ***(ក). វិស័យកសិកម្ម*** ត្រូវបានរំពឹងថានឹងបន្តកំណើនយឺតក្នុងរង្វង់ ១,៦% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ និង ១,៧% ក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ដោយសារការថមថយកំណើននៃអនុវិស័យដំណាំ ទោះបីអនុវិស័យនេសាទ និងចិញ្ចឹមសត្វនៅបន្តកំណើនខ្ពស់ជាងឆ្នាំកន្លងទៅបន្តិចក្តី ។

១០. ជាក់ស្តែង អនុវិស័យដំណាំត្រូវបានរំពឹងថានឹងមានកំណើនប្រមាណ ១,៧% ក្នុងឆ្នាំទាំងពីរដោយសារការថមថយនៃកំណើនផលិតកម្មស្រូវ ដែលបណ្តាលមកពីភាពមានកម្រិតនៃការពង្រីកផ្ទៃដីដាំដុះ, ភាពមិនអំណោយផលនៃកត្តាអាកាសធាតុ(ឥទ្ធិពលបាតុភូតហួតហែងEl Niño) និងកំណើនយឺតនៃផលិតភាពដីនិងកម្លាំងពលកម្ម ។ ដោយឡែកផលិតកម្មដំណាំរួមផ្សំ និងឧស្សាហកម្មត្រូវបានរំពឹងថានឹងបន្តសន្ទុះកំណើន ដោយសារការកើនឡើងនូវការវិនិយោគលើវិស័យកសិឧស្សាហកម្ម រួមមាន ការវិនិយោគរបស់វិស័យឯកជនលើការកែច្នៃផលិតផលកសិកម្ម ដូចជា ដំឡូងមី, ចេក និងស្វាយ ។ល។

១១. អនុវិស័យនេសាទអាចនឹងសម្រេចបានក្នុងអត្រា ២,២% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ និង ២,៤% ក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ដែលនឹងជំរុញខ្លាំងដោយអនុវិស័យវារីវប្បកម្ម តាមរយៈការកើនឡើងនូវការវិនិយោគពីវិស័យឯកជន (ទាំងខ្នាតតូច និងមធ្យម) និងការគាំទ្រពីសំណាក់ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ។ កំណើននៃអនុវិស័យនេះ នឹងជួយប៉ះប៉ូវមួយផ្នែកដល់ការថមថយនៃអនុវិស័យដំណាំ ។

១២. ជាមួយគ្នានេះដែរ អនុវិស័យចិញ្ចឹមសត្វក៏ត្រូវបានព្យាករថានឹងមានកំណើនប្រសើរឡើងវិញ ក្នុងរង្វង់ ១,៣% និង ១,៤% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ និង ២០២០ ដោយសារតែថ្លៃជ្រូករស់ត្រូវបានរំពឹងថានឹងបន្តកើនឡើងក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ ដែលជំរុញដល់ការបង្កើនការចិញ្ចឹមជ្រូក ។ និន្នាការនេះ ស្របគ្នានឹងការកើនឡើងនៃការចិញ្ចឹមមាន់, គោ និងក្របី ផងដែរ ។

១៣. ទន្ទឹមនឹងនិន្នាការខាងលើ វិស័យកសិកម្មនៅតែជួបនូវបញ្ហាប្រឈមជារចនាសម្ព័ន្ធជាច្រើន ដែលត្រូវដោះស្រាយរួមមាន ÷ កំណើនផលិតភាពទាប (ទាំងដី និងពលកម្ម), ភាពមានកម្រិតនៃការវិនិយោគលើវិស័យ

តែថ្លៃកសិផល, ថ្លៃដើមផលិតកម្មខ្ពស់បើប្រៀបធៀបនឹងប្រទេសជិតខាង និងភាពទន់ខ្សោយនៃហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគាំទ្រ និងសមត្ថភាពស្ថាប័ន ។ ជាមួយគ្នានេះ វិស័យនេះក៏ប្រឈមខ្ពស់នឹងហានិភ័យនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងគ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិទាំងឡាយដែលនឹងអាចកើតមានឡើង ។ ដូច្នេះ ដើម្បីឱ្យវិស័យកសិកម្មមានសន្ទុះកំណើនខ្ពស់ឡើងវិញ និងដើម្បីរួមចំណែកឱ្យកាន់តែប្រសើរដល់ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនៅកម្ពុជា ផែនការមេអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្មឆ្នាំ ២០៣០ ដែលត្រូវមានលក្ខណៈគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ, សមស្រប និងអាចអនុវត្តបាន ចាំបាច់ត្រូវបញ្ចប់ និងអនុវត្តដោយគ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ។

១៤. ***(ខ). វិស័យឧស្សាហកម្ម*** នឹងបន្តរក្សាកំណើនរឹងមាំ ក្នុងអត្រាប្រចាំឆ្នាំ ១០,៧% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ ។ ដោយឡែក ក្នុងឆ្នាំ ២០២០ វិស័យនេះត្រូវបានព្យាករថានឹងមានកំណើនថមថយមកត្រឹម ៨,៩% ដែលគាំទ្រដោយកំណើនខ្ពស់នៃវិស័យសំណង់ និងវិស័យឧស្សាហកម្មផ្សេងទៀត ខណៈដែលវិស័យកាត់ដេរត្រូវបានព្យាករថានឹងមានកំណើនទាប ។

១៥. វិស័យកាត់ដេរត្រូវបានព្យាករថានឹងបន្តកំណើនល្អប្រសើរក្នុងអត្រាប្រមាណ ៧,១% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ និងថមថយមកត្រឹម ៣,៥% ក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ។ កំណើនយឺតក្នុងឆ្នាំ ២០២០ នេះ គឺដោយសារការថមថយកំណើនសេដ្ឋកិច្ចសកលលោក ជាពិសេសការរំពឹងទុកផលប៉ះពាល់ដែលបណ្តាលមកពីការដក EBA ដោយសហភាពអឺរ៉ុប ដែលនឹងអាចដាក់សម្ពាធដល់ការនាំចេញផលិតផលកាត់ដេររបស់កម្ពុជាទៅកាន់ទីផ្សារអឺរ៉ុប ដែលជាទីផ្សារនាំចេញដ៏សំខាន់មួយរបស់កម្ពុជា ។ ទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី កំណើននេះអាចសម្រេចទៅបានលុះត្រាតែមានកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងពីរាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការត្រៀម និងអនុវត្តនូវវិធានការមុតស្រួច ដើម្បីកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់នៃការដក EBA និងហានិភ័យផ្សេងៗទៀតដែលអាចកើតមានជាយថាហេតុ ព្រមទាំងស្តារនូវទំនុកចិត្តរបស់អ្នកវិនិយោគក្នុងវិស័យនេះ ។ ក្នុងន័យនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបន្តបញ្ចុះថ្លៃអគ្គិសនី, ថ្លៃដឹកជញ្ជូន និងឡូជីស្ទីក ព្រមទាំងបន្តធ្វើកំណែទម្រង់ស្ថាប័ន ដើម្បីជំរុញកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្មបន្ថែមទៀត ក្នុងគោលដៅពង្រឹងភាពប្រកួតប្រជែងរបស់កម្ពុជាឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង ។

១៦. វិស័យសំណង់ ត្រូវបានព្យាករថានឹងបន្តកំណើនរឹងមាំក្នុងអត្រា ១៧,៣% និង ១៦,១% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ និង ២០២០ ដោយសារការរំពឹងទុកនៃការបន្តកើនឡើងសំណង់អគារលំនៅឋានដែលមានថ្លៃទាបនិងមធ្យម ព្រមទាំងសំណង់អគារពាណិជ្ជកម្ម ជំនួសឱ្យកំណើនយឺតនៃសំណង់អគារលំនៅឋានដែលមានថ្លៃខ្ពស់ ។ ការព្យាករនេះ គឺស្របតាមនិន្នាការកើនឡើងនៃគម្រោងវិនិយោគក្នុងឆ្នាំ ២០១៨ ជាពិសេសលើសំណង់ដែលទ្រទ្រង់វិស័យទេសចរណ៍ ដូចជាសណ្ឋាគារ, រមណីយដ្ឋាន និងកាស៊ីណូ ដែលមានការកើនឡើងរហូតដល់ ១៦,៧% ធៀបនឹងឆ្នាំ ២០១៧ ដែលស្មើនឹងទឹកប្រាក់ប្រមាណ ២ ០០០ លានដុល្លារអាមេរិក ។ ជាក់ស្តែង ការនាំចូលសម្ភារៈ និងឧបករណ៍សំណង់ក្នុងឆមាសទី ២ ឆ្នាំ ២០១៨ បានកើនឡើងរហូតដល់ ៦៥% ។ ជាមួយគ្នានេះដែរ **"កត្តាចិន"** ត្រូវបានមើលឃើញថានឹងនៅតែជាកត្តាជំរុញកំណើនខ្ពស់នៃវិស័យនេះ សម្រាប់រយៈពេលមធ្យមខាងមុខ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈការបន្តសន្ទុះកំណើននៃសកម្មភាពសាងសង់នៅតំបន់មាត់សមុទ្រ ក៏ដូចជាតំបន់នៅតាមព្រំដែន ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី វិស័យនេះពឹងផ្អែកខ្លាំងលើទុនវិនិយោគខាងក្រៅ ដូច្នេះផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានពីសង្គ្រាម

ពាណិជ្ជកម្ម និងការបន្តរឹតបន្តឹងគោលនយោបាយរូបិយវត្ថុ (monetary tightening) របស់ប្រទេសរីកចម្រើនមួយចំនួន នឹងបង្កជាហានិភ័យដល់វិស័យសំណង់នៅកម្ពុជា ។ ក្នុងន័យនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបន្តឃ្លាំមើលឱ្យបានដិតដល់ និងធ្វើការសិក្សាឱ្យបានស៊ីជម្រៅពីការវិវត្តនៃវិស័យសំណង់និងអចលនទ្រព្យនៅកម្ពុជា ដើម្បីដាក់ចេញគោលនយោបាយអន្តរាគមន៍ឱ្យបានទាន់ពេលវេលា ក្នុងការបញ្ចៀសហានិភ័យដែលអាចកើតមាន ។

១៧. វិស័យឧស្សាហកម្មមិនមែនកាត់ដេរ ត្រូវបានព្យាករថានឹងបន្តកំណើនខ្ពស់ក្នុងរង្វង់ ១០,៥% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ និង ១១,៥% ក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ដោយសារការពង្រីកមូលដ្ឋានផលិតកម្មផលិតផលមិនមែនកាត់ដេរនៃវិនិយោគដែលមានស្រាប់ ទាំងក្នុងនិងក្រៅតំបន់សេដ្ឋកិច្ច, ការរំពឹងទុកនៃនិន្នាការផ្លាស់ប្តូរទីតាំងរបស់រោងចក្រមួយចំនួនពីចិនមកកម្ពុជា និងការបន្តការវិនិយោគពីជប៉ុន, និងការបន្តកើនឡើងនៃការផ្គត់ផ្គង់ថាមពលក្នុងស្រុក ។ ទន្ទឹមនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយគាំទ្រវិស័យឯកជន ជាពិសេសការអភិវឌ្ឍសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម និងការលើកកម្ពស់សហគ្រិនភាពជាដើម ។ ដោយឡែក ឧស្សាហកម្មមិនមែនកាត់ដេរនៅក្នុងស្រុក មានការប្រឈមខ្ពស់នឹងបញ្ហាជារចនាសម្ព័ន្ធមួយចំនួន ដូចជា កង្វះវត្ថុធាតុដើមក្នុងស្រុក, ថ្លៃអគ្គិសនីនៅខ្ពស់, និងកង្វះខាតប្រភេទអាជីវកម្មធុនកណ្តាល (missing middles) ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់វត្ថុធាតុដើមដល់ឧស្សាហកម្មធំៗ ។ ដើម្បីឱ្យវិស័យនេះអាចរួមចំណែកឱ្យអស់សក្តានុពលនៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ចជាតិ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងពន្លឿនការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យឧស្សាហកម្ម និងគោលនយោបាយគាំទ្រនានា សំដៅកាត់បន្ថយថ្លៃដើមផលិតកម្ម និងជំរុញឱ្យមានការវិនិយោគបន្ថែម ។

១៨. ***(គ). វិស័យសេវាកម្ម*** ត្រូវបានព្យាករថានឹងមានកំណើនខ្ពស់ ក្នុងរង្វង់ប្រមាណ ៦,៧% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ និង ៦,៤% ក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ដោយសារការរំពឹងទុកនៃកំណើនល្អប្រសើរនៃវិស័យលក់ដុំ-លក់រាយ, អចលនទ្រព្យ, សណ្ឋាគារ និងភោជនីយដ្ឋាន, និងដឹកជញ្ជូននិងគមនាគមន៍ ។

១៩. វិស័យសណ្ឋាគារ និងភោជនីយដ្ឋាន ត្រូវបានព្យាករថានឹងបន្តកំណើនល្អប្រសើរ ប្រហាក់ប្រហែលឆ្នាំ ២០១៨ ក្នុងអត្រា ៥,៦% ទាំងក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ និង ២០២០ ស្របនឹងការរំពឹងទុកនៃការបន្តកើនឡើងនៃការវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេសក្នុងវិស័យសណ្ឋាគារ និងរមណីយដ្ឋាន និងកំណើនភ្ញៀវទេសចរជនជាតិចិន ។ ទន្ទឹមនេះ ភ្ញៀវទេសចរចិនត្រូវបានព្យាករថានឹងនៅបន្តកំណើនខ្ពស់ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីភាពជោគជ័យនៃកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរចិន ព្រមទាំងការពង្រីកជើងហោះហើរត្រង់ពីខេត្ត និងក្រុងមួយចំនួនក្នុងប្រទេសចិនមកកម្ពុជា ។ ដោយឡែក ភ្ញៀវទេសចរក្រៅពីជនជាតិចិន ត្រូវបានរំពឹងថានឹងបន្តធ្លាក់ចុះ ដែលជាបញ្ហាមួយគួរឱ្យបារម្ភ ដោយសារភាពមានកម្រិតនៃការទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរចំណាយខ្ពស់ផ្សេងទៀតមកកម្ពុជា ខណៈដែលនិន្នាការនេះមិនមានកើតឡើងក្នុងប្រទេសថៃ និងវៀតណាមទេ ។ បន្ថែមពីនេះ វិស័យទេសចរណ៍កម្ពុជានៅបន្តប្រឈមនឹងកង្វះខាតពិពិធកម្មគោលដៅ និងផលិតផលទេសចរណ៍, ភាពមានកម្រិតនៃសេវាទេសចរណ៍ និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរបវន្ត និងស្ថាប័ន ព្រមទាំងការខាតបង់ចំណូល ក៏ដូចជាតម្លៃបន្ថែមជារៀងរាល់ឆ្នាំ ដោយសារអវត្តមាននៃឧស្សាហកម្មនិងសេវាកម្មគាំទ្រ (backward linkages) ។ ក្នុងន័យនេះ អាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធនឹងចាត់វិធានការក្នុងការរៀបចំឱ្យមានសណ្តាប់ធ្នាប់ និងរបៀបរៀបរយក្នុងតំបន់ទេសចរណ៍

ព្រមទាំងរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវផែនការរយៈពេលវែង ក្នុងការអភិវឌ្ឍវិស័យទេសចរណ៍នៅកម្ពុជា ដោយផ្តោតលើការកែលម្អការតភ្ជាប់ និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត និងស្ថាប័ន, ការធ្វើពិពិធកម្មគោលដៅនិងផលិតផលទេសចរណ៍ឱ្យបានឆាប់រហ័ស និងការកែលម្អសេវាទេសចរណ៍ឱ្យមានគុណភាពស្តង់ដារ ដើម្បីទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរចំណាយខ្ពស់ឱ្យមកទស្សនាកម្ពុជាបន្ថែមទៀត ។

២០. វិស័យលក់ដុំ-លក់រាយ ត្រូវបានព្យាករថានឹងបន្តកំណើនល្អប្រសើរក្នុងអត្រា ៦,៨% ទាំងក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ និង ២០២០ ដោយសារការរំពឹងទុកនៃការបន្តកើនឡើងនៃចំណូលរបស់ប្រជាជន គួបផ្សំនឹងការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថចំណាយទៅរកការចាយខ្ពស់ ។ ក្រៅពីនេះ ការបន្តកើនឡើងការវិនិយោគលើការសាងសង់ផ្សារទំនើបធំៗក៏បានឆ្លុះបញ្ចាំងពីសុទិដ្ឋិនិយមរបស់អ្នកវិនិយោគមកលើការរីកចម្រើននៃវិស័យនេះ ។ ដោយឡែក ការរីកចម្រើននៃវិស័យលក់ដុំ-លក់រាយ គឺអាស្រ័យទាំងស្រុងទៅនឹងលទ្ធភាពស្វែងរកចំណូលរបស់ប្រជាជន ដែលដើរស្របគ្នានឹងនិន្នាការរីកចម្រើននៃវិស័យផ្សេងៗក្នុងសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ។ យ៉ាងណាមិញ ការរីកចម្រើននៃវិស័យនេះក៏កើតឡើងទន្ទឹមគ្នានឹងក្តីបារម្ភចំពោះការកើនឡើងនៃការប្រើប្រាស់ឥណទានមិនចំគោលដៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋផងដែរ ។ ដូច្នេះ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបន្តរក្សាស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ និងបង្កើនចំណេះដឹងមូលដ្ឋានក្នុងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុដល់ប្រជាជន ដើម្បីធានានិរន្តរភាពការងារ និងចំណូល ព្រមទាំងការប្រើប្រាស់ឥណទានឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ។

២១. វិស័យអចលនទ្រព្យ ត្រូវបានរំពឹងថានឹងបន្តមានកំណើនខ្ពស់ក្នុងរង្វង់ ៨,៨% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ និង ៨,៥% ក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ដែលស្របគ្នាទៅនឹងនិន្នាការនៃវិស័យសំណង់ ។ កំណើននៃវិស័យនេះនឹងត្រូវទ្រទ្រង់ដោយការកើនឡើងនៃសកម្មភាពទិញ-លក់សំណង់អគារដែលមានថ្លៃទាប និងមធ្យម ជំនួសឱ្យការថមថយនៃប្រតិបត្តិការទិញ-លក់លំនៅឋានដែលមានថ្លៃខ្ពស់ ដោយសារកំណើនខ្លាំងនៃការផ្គត់ផ្គង់ធៀបនឹងតម្រូវការ ។ ក្រៅពីនេះ ការកើនឡើងនៃសកម្មភាពទិញ-លក់អចលនទ្រព្យនៅក្រៅរាជធានីភ្នំពេញ ជាពិសេសតាមតំបន់មាត់សមុទ្រ និងច្រកព្រំដែននឹងជំរុញវិស័យនេះបន្ថែមទៀត ។ ដោយឡែក វិស័យនេះក៏ប្រឈមនឹងហានិភ័យដូចគ្នាទៅនឹងវិស័យសំណង់ ហើយការបន្តកំណើនខ្ពស់ជាប់ៗគ្នានៃវិស័យអចលនទ្រព្យ ក៏បង្កជាក្តីបារម្ភចំពោះលទ្ធភាពនៃការកើតមានវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុ ដោយសារ**ឥណទានផ្តល់ឱ្យវិស័យនេះក៏ស្ថិតក្នុងអត្រាកំណើនខ្ពស់** (ប្រមាណ ៣០%) ទោះបីជាមានការដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយម៉ាក្រូប្រុងប្រយ័ត្នដោយធនាគារជាតិនាពេលកន្លងមកក៏ដោយ ។ ដូច្នេះ ការបន្តតាមដានវិស័យនេះប្រកបដោយការប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់ គឺជាការចាំបាច់ ដើម្បីបញ្ចៀសនូវវិបត្តិដែលអាចកើតមានជាយថាហេតុ ។

២២. វិស័យដឹកជញ្ជូន និងគមនាគមន៍ ត្រូវបានព្យាករថាមានកំណើនល្អប្រសើរក្នុងរង្វង់អត្រា ៧,៩% និង ៧,៧% សម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៩ និង ២០២០ ដោយសារការរំពឹងទុកនូវកំណើនល្អប្រសើរនៃសកម្មភាពដឹកជញ្ជូនក្នុងវិស័យសំខាន់ៗ និងភាពប្រសើរឡើងនៃវិស័យទូរគមនាគមន៍ ។ ភាពរឹងមាំនៃវិស័យកាត់ដេរ, សំណង់ និងសកម្មភាពទេសចរណ៍ នឹងធ្វើឱ្យសកម្មភាពដឹកជញ្ជូនកាន់តែមានភាពមមាញឹកជាងមុន ។ ទន្ទឹមនេះ ការបន្តកើនឡើងនៃអ្នកប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណែត និងការវិនិយោគបន្ថែមលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ នឹងជំរុញឱ្យវិស័យទូរគមនាគមន៍កាន់តែរីកចម្រើនជាងមុនក្នុងរយៈពេលមធ្យម ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ប្រព័ន្ធដឹកជញ្ជូន និងឡូជីស្ទីកនៅកម្ពុជានៅមានភាពទន់ខ្សោយ ហើយផែនការមេគ្រប់ជ្រុងជ្រោយទាំងពីរនៃវិស័យនេះ ក៏មិនទាន់បានបញ្ចប់ និងដាក់ឱ្យអនុវត្ត

នៅឡើយ ។ ជាមួយគ្នានេះ ថ្លៃសេវាអ៊ីនធឺណែត នៅមានកម្រិតខ្ពស់បើប្រៀបធៀបនឹងប្រទេសក្នុងតំបន់ ។ ទន្ទឹមនេះ វិស័យដឹកជញ្ជូន និងគមនាគមន៍ ក៏ប្រឈមនឹងហានិភ័យនៃការថមថយរបស់វិស័យសំខាន់ៗក្នុងសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ។ ដូច្នេះ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងពន្លឿនការរៀបចំ និងដាក់ចេញនូវផែនការមេគ្រប់ជ្រុងជ្រោយសម្រាប់អភិវឌ្ឍវិស័យដឹកជញ្ជូន ដើម្បីជំរុញដល់ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវ័ន្តឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព និងចីរភាព ដែលគាំទ្រដល់ការជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាតិទាំងមូល ។

តារាងទី១÷ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចតាមវិស័យ

	២០១៨ ប.	២០១៩ ប.	២០២០ ព្យ.
កំណើន ផសស	៧,៥%	៧,១%	៦,៥%
កសិកម្ម	១,៦%	១,៦%	១,៧%
ដំណាំ	១,៩%	១,៧%	១,៧%
ការចិញ្ចឹមសត្វ	០,៤%	១,៣%	១,៤%
នេសាទ	២,១%	២,២%	២,៤%
ព្រៃឈើ	-១,៤%	-១,៤%	-១,៤%
ឧស្សាហកម្ម	១២,៣%	១០,៧%	៨,៩%
កាត់ដេរ	១០,១%	៧,១%	៣,៥%
សំណង់	១៨,១%	១៧,៣%	១៦,១%
ឧស្សាហកម្មមិនមែនកាត់ដេរ	១០,៣%	១០,៥%	១១,៥%
សេវាកម្ម	៦,៥%	៦,៧%	៦,៤%
សណ្ឋាគារ និងភោជនីយដ្ឋាន	៥,៧%	៥,៦%	៥,៦%
លក់ដុំ-លក់រាយ	៦,៦%	៦,៨%	៦,៨%
អចលនទ្រព្យ	៨,៩%	៨,៨%	៨,៥%
ដឹកជញ្ជូន និងគមនាគមន៍	៨,១%	៧,៩%	៧,៧%

ប្រភព÷ ការប៉ាន់ស្មាន និងព្យាកររបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ, ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៩

២៣. *អត្រាអតិផរណា* ត្រូវបានព្យាករថានឹងស្ថិតក្នុងកម្រិតទាប ប្រមាណជា ២,៨% និង ២,៩% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ និង ២០២០ ដោយសារការរំពឹងទុកនៃកំណើនយឺតនៃថ្លៃម្ហូបអាហារ និង ថ្លៃដឹកជញ្ជូន ។ ការរំពឹងទុកនៃកំណើនទាបនៃថ្លៃម្ហូបអាហារនេះ គឺស្របនឹងការរំពឹងទុកនៃការធ្លាក់ចុះថ្លៃប្រេង ក៏ដូចជាថ្លៃទំនិញសំខាន់ៗលើទីផ្សារអន្តរជាតិ ព្រមទាំងការបន្តទទួលបានផលជាផ្លែផ្កាពីការអនុវត្តវិធានការមួយចំនួន ដែលបានដាក់ចេញដោយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានាពេលកន្លងមក ដូចជា÷ ការចាត់ជាបន្ទុករបស់រដ្ឋនូវអាករលើតម្លៃបន្ថែមលើមុខទំនិញដែលជាអាហារជាមូលដ្ឋាន, ការបង្កើនភាពប្រកួតប្រជែងក្នុងអាជីវកម្មសត្តឃាតដ្ឋាន, ការលុបភាស៊ីផ្សេងៗ និងកំណើននៃការផ្គត់ផ្គង់កសិផលក្នុងស្រុក ។

២៤. ***អត្រាប្ដូរប្រាក់*** រៀលធៀបនឹងប្រាក់ដុល្លារអាមេរិក ត្រូវបានរំពឹងថានឹងមានស្ថិរភាព ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ និង ២០២០ ពោលគឺស្ថិតក្នុងរង្វង់ ៤ ០៥០ រៀលក្នុងមួយដុល្លារអាមេរិក ដោយសារស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច, ជំនឿទុកចិត្តពីសំណាក់សាធារណជនលើការប្រើប្រាស់ប្រាក់រៀល តាមរយៈការអនុវត្តវិធានការលើកកម្ពស់ប្រាក់រៀលរបស់ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា និងការបន្តពង្រឹងការគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់ក្នុងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ ។

២៥. ***ឱនភាពគណនីចរន្ត*** (រួមបញ្ចូលបង្វែរ) ត្រូវបានព្យាករថានឹងស្ថិតក្នុងអត្រា ៩,៦% និង ៩,៣% នៃ ផសស ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ និង ២០២០ ។ ការរួមតូចនៃឱនភាពគណនីចរន្តនេះ នឹងត្រូវឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈការរំពឹងទុកការបន្តកើនឡើងនៃចំណូលដែលបានពីភ្ញៀវទេសចរអន្តរជាតិ និងការថយចុះនៃឱនភាពសមតុល្យពាណិជ្ជកម្ម ដោយសារការថមថយនៃការនាំចូលវត្ថុធាតុដើមកាត់ដេរ ស្របនឹងកំណើនទាបនៃការនាំចេញផលិតផលកាត់ដេរ ។ ទុនបម្រុងអន្តរជាតិសរុបត្រូវបានរំពឹងថានឹងបន្តកើនឡើងដល់ប្រមាណ ១១ ៥០៥ លានដុល្លារអាមេរិក និង ១៣ ០០៧ លានដុល្លារអាមេរិក ដែលធានាការនាំចូលឆ្នាំបន្ទាប់បាន ៥,៨ ខែ និង ៦,១ ខែ ។

តារាងទី២÷ តារាងការប៉ាន់ស្មានទំហំពាណិជ្ជកម្ម និងវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស

សូចនាករ	២០១៨ ប.	២០១៩ ប.	២០២០ ព្យ.
ការនាំចេញ (លានដុល្លារអាមេរិក)	១៣ ០៤៨	១៤ ៦៨៩	១៥ ៦១៨
ការនាំចូល (លានដុល្លារអាមេរិក)	១៨ ៥៩០	២០ ៥៥០	២២ ០១៨
ឱនភាពគណនីចរន្ត (លានដុល្លារអាមេរិក)	២ ៦១៥	២ ៥៦២	២ ៧២៩
ការនាំចេញ (%នៃ ផសស)	៥៣,៥	៥៤,៨	៥៣,២
ការនាំចូល (%នៃ ផសស)	៧៦,៣	៧៦,៧	៧៥,០
សមតុល្យពាណិជ្ជកម្ម (%នៃ ផសស)	-២២,៧	-២១,៩	-២១,៨
សមតុល្យគណនីចរន្ត (%នៃ ផសស)	-១០,៧	-៩,៦	-៩,៣
វិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស (លានដុល្លារអាមេរិក)	៣ ១១៨	៣ ៦៦៦	៤ ៣២៨
វិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស (កំណើនប្រចាំឆ្នាំ)	១៦,៦	១៧,៦	១៨,១

ប្រភព÷ ការប៉ាន់ស្មាន និងព្យាកររបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ, ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៩

២៦. ក្នុងបរិបទនៃបញ្ហាប្រឈម និងហានិភ័យនានាដែលបានលើកឡើងខាងលើ ជាពិសេសលទ្ធភាពនៃការដក EBA, ដើម្បីបន្តកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ប្រកបដោយចីរភាព និងឯករាជ្យភាព រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងអនុវត្តវិធានការគោលនយោបាយគន្លឹះជាក់លាក់ចំនួន៤ ដូចជា÷ ក). ការស្រូបយកការប៉ះទង្គិច (shock absorption), ខ). ការដោះស្រាយបញ្ហាជារចនាសម្ព័ន្ធ, គ). ការពង្រឹងភាពធន់នឹងវិបត្តិលើផ្នែកម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និង ឃ). ការបង្កើនប្រសិទ្ធភាព និងស័ក្តិសិទ្ធិភាពនៃស្ថាប័នសាធារណៈ ។

២៧. (ក). ការស្រូបយកការប៉ះទង្គិច÷ បង្កើតការងារថ្មីដើម្បីប៉ះប៉ូវការងារដែលបាត់បង់, ជួយសម្រួលការផ្លាស់ប្ដូរការងារពីវិស័យកាត់ដេរទៅវិស័យផ្សេងទៀត និងបញ្ជូនពលករទៅក្រៅប្រទេស ព្រមទាំងផ្ដល់ការបណ្ដុះបណ្ដាលជំនាញរយៈពេលខ្លី ។

- ***ការបង្កើតការងារ÷*** បង្កើតការវិនិយោគថ្មីៗក្នុងស្រុក និងវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស, ជំរុញសកម្មភាពអាជីវកម្មរបស់សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម, បណ្តុះបណ្តាលជំនាញចាំបាច់រយៈពេលខ្លី និងអនុវត្តកម្មវិធីសាច់ប្រាក់ពលកម្ម ។
- ***ការផ្លាស់ប្តូរការងារ និងការបញ្ជូនពលករទៅក្រៅប្រទេស÷*** ជួយសម្របសម្រួល និងផ្តល់សេវាប្រឹក្សាពីព័ត៌មានទីផ្សារការងារ ដើម្បីប្តូរការងារទៅរកវិស័យកសិកម្ម, ទេសចរណ៍, សំណង់ និងវិស័យផ្សេងៗទៀត ក៏ដូចជាខិតខំបង្កើនកូតាពលករទៅទីផ្សារប្រទេសមានស្រាប់ និងស្វែងរកប្រទេសថ្មីដែលមានសក្តានុពលខ្ពស់ ដូចជាប្រទេសជប៉ុន ជាដើម ។
- ***កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលជំនាញឡើងវិញ÷*** បណ្តុះបណ្តាលជំនាញបន្ថែមរយៈពេលខ្លី និងផ្តល់ប្រាក់ឧបត្ថម្ភប្រចាំខែអំឡុងពេលហ្វឹកហាត់ ដើម្បីផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យសិក្ខាកាមអាចបង្កើតអាជីវកម្មផ្ទាល់ខ្លួន ព្រមទាំងអាចផ្លាស់ប្តូរជំនាញទៅរកវិស័យថ្មី ឬវិស័យដែលប្រើបច្ចេកទេសខ្ពស់ជាងមុន ។

២៨. (ខ). ការដោះស្រាយបញ្ហាជារចនាសម្ព័ន្ធ÷ បន្តដោះស្រាយបញ្ហាជារចនាសម្ព័ន្ធមួយចំនួន ដើម្បីបង្កើនភាពប្រកួតប្រជែងរបស់កម្ពុជា, ជំរុញការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចឱ្យបានកាន់តែឆាប់រហ័ស និងពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័ន ។

- ***ការបង្កើនភាពប្រកួតប្រជែងកម្ពុជា÷*** បន្តជួយសម្រួលដល់ការកាត់បន្ថយថ្លៃដើម, ពេលវេលា និងបង្កើនភាពងាយស្រួលដល់ការធ្វើអាជីវកម្ម តាមរយៈការ១). ពង្រឹងវិស័យឡូជីស្ទិក ទាំងផ្នែករឹង និងទន់ ដោយបន្តជំរុញកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម និងកាត់បន្ថយកម្រៃសេវាផ្សេងៗ; ២). បន្តកាត់បន្ថយថ្លៃអគ្គិសនី, រក្សាស្ថិរភាពនៃការផ្គត់ផ្គង់ និងបង្កើនលទ្ធភាព និងភាពងាយស្រួលក្នុងការទទួលបានការប្រើប្រាស់; ៣). បង្កើនការតភ្ជាប់វិស័យឌីជីថល; ៤). ពង្រឹងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវ័ន្ត; ៥). បណ្តុះបណ្តាលជំនាញទាំងរឹង និងទន់; ៦). កាត់បន្ថយជាអតិបរមានៃការិយាធិបតេយ្យ និង ៧). កាត់បន្ថយកម្រៃក្រៅផ្លូវការ និងរក្សាបាននូវបរិយាកាសធុរកិច្ចដែលអំណោយផលដល់ការធ្វើអាជីវកម្ម តាមរយៈការលើកកម្ពស់សេវាបង់ពន្ធ, ការកាត់បន្ថយការធ្វើសវនកម្មពន្ធដារត្រួតគ្នា និងការជំរុញឱ្យមានការប្រកួតប្រជែងដោយស្មើភាព ។
- ***ការជំរុញការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច÷*** ជំរុញការធ្វើពិពិធកម្មផលិតកម្ម និងសេវាកម្ម ព្រមទាំងពិពិធកម្មទីផ្សារ ។
  - **ការជំរុញការធ្វើពិពិធកម្មផលិតកម្ម និងសេវាកម្ម÷** ១). អនុម័តច្បាប់វិនិយោគថ្មី, ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស និងច្បាប់ស្តីពីការប្រកួតប្រជែង; ២). បង្កើតផែនការមេអភិវឌ្ឍន៍ក្រុងព្រះសីហនុ ឱ្យទៅជាតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសគំរូពហុបំណង; ៣). បន្តលើកកម្ពស់សហគ្រិនភាព និងសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម តាមរយៈការលើកទឹកចិត្តផ្នែកសារពើពន្ធ និង ៤). អភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចឌីជីថល ។
  - **ការជំរុញការធ្វើពិពិធកម្មទីផ្សារ÷** ស្វែងរកទីផ្សារក្រៅស្រុកបន្ថែម ទាំងពហុភាគី និងទ្វេភាគី តាមរយៈការពង្រីកទីផ្សារក្រៅប្រទេស ទៅក្នុងប្លុកពាណិជ្ជកម្មថ្មីៗដូចជា Cambodia-Eurasian

Economic Union Free Trade Agreement (Cambodia-EAEU FTA), ASEAN-European Union Free Trade Agreement (ASEAN-EU FTA), Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP) និងពង្រឹងភាពជាដៃគូវិនិយោគ និងពាណិជ្ជកម្មទ្វេភាគី (ចិន+១, ជប៉ុន+១, ថៃ+១ និងវៀតណាម+១ ជាដើម) ។

២៩. (គ). ការពង្រឹងភាពធន់នឹងវិបត្តិលើផ្នែកម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ÷ ជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចឡើងវិញដោយការប្រើប្រាស់កញ្ចប់ថវិកាអន្តរាគមន៍ តាមរយៈការពង្រឹងការគៀរគរចំណូល និងការវិភាជ និងប្រើប្រាស់ថវិកាឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព និងចំគោលដៅ ព្រមទាំងរក្សាស្ថិរភាពក្នុងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីបញ្ចៀសនូវវិបត្តិជាយថាហេតុ ។

- ***ថវិកាជំរុញកំណើន÷*** ខិតខំគៀរគរចំណូលតាមរយៈការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រគៀរគរចំណូល ២០១៩-២០២៣ ដោយមានការគិតបញ្ចូលនូវការផ្ដល់ឥណទានពន្ធ, ការលើកលែង ឬការអនុគ្រោះពន្ធ, ការលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពចំណាយ ទាំងការវិភាជ និងការប្រើប្រាស់ថវិកា ព្រមទាំងការរឹតបន្តឹងចំណាយមិនចាំបាច់ (ការប្រជុំ និងបេសកកម្ម ជាដើម) ។
- ***ប្រភពហិរញ្ញប្បទាន÷*** កំណត់ប្រភពថវិកាសម្រាប់អន្តរាគមន៍ ដោយការប្រើប្រាក់បញ្ញើរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល, ការបង្កើនកម្ចីពីបរទេស និង/ឬការវិភាជឡើងវិញនូវចំណាយមួយចំនួន ។
- ***គោលនយោបាយរូបិយវត្ថុ និងធនាគារ÷*** បន្តអនុវត្តវិធានការម៉ាក្រូប្រុងប្រយ័ត្ន និងវិធានការចាំបាច់ផ្សេងៗទៀត ដើម្បីបញ្ចៀសហានិភ័យក្នុងវិស័យធនាគារ និងហិរញ្ញវត្ថុ ដែលអាចកើតមានជាយថាហេតុ ។
- ***ស្ថិរភាពហិរញ្ញវត្ថុ÷*** រក្សាឱ្យបានប្រក្រតីភាពនៃប្រតិបត្តិការហិរញ្ញវត្ថុ, ការផ្គត់ផ្គង់សាច់ប្រាក់ ឬឥណទាន, ស្ថិរភាពអត្រាប្តូរប្រាក់ និងស្ថិរភាពថ្លៃ ។

៣០. (ឃ). ការបង្កើនប្រសិទ្ធភាព និងស័ក្តិសិទ្ធិភាពនៃស្ថាប័នសាធារណៈ÷ ដើម្បីអនុវត្តវិធានការអន្តរាគមន៍ឱ្យបានជោគជ័យ រាជរដ្ឋាភិបាលចាំបាច់ត្រូវពង្រឹងបន្ថែមនូវអភិបាលកិច្ច និងសមត្ថភាពស្ថាប័ន ដូចខាងក្រោម÷

- ***ពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័ន*** ក្នុងការដឹកនាំ និងការអនុវត្ត;
- ***បង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការសម្របសម្រួលស្ថាប័ន ឬមុខងារ*** តាមរយៈការធ្វើវិចារណកម្មមុខងារ និងភារកិច្ច ព្រមទាំងការលើកកម្ពស់ភាពម្ចាស់ការ និងការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់របស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន;
- ***បង្កើនការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស*** ដោយផ្ដោតសំខាន់ទាំងបរិមាណ និងគុណភាព និង
- ***ផ្ដល់ការលើកទឹកចិត្តដល់មន្ត្រីរដ្ឋបាលសាធារណៈ*** ដោយផ្អែកទៅលើសមិទ្ធិកម្ម ឬគុណាធិបតេយ្យ ។

៣១. *ជារួម ទោះបីកម្ពុជាអាចមានលទ្ធភាពក្នុងការជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចឱ្យត្រឡប់មកកំណើនខ្ពស់ក្នុងរង្វង់ ៦,៥% ក៏ដោយ ក៏ការសម្រេចបានកំណើននេះ ត្រូវអាស្រ័យទាំងស្រុងលើសមត្ថភាពរបស់ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ក្នុងការអនុវត្តវិធានការអន្តរាគមន៍ខាងលើឱ្យចេញលទ្ធផលជាផ្លែផ្កា ។*

៣. ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

៣២. ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈឆ្នាំ ២០២០ ដែលបានរៀបចំដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ដូចបានគូសបញ្ជាក់ខាងលើ និង "**យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ ដំណាក់កាលទី ៤**" មានគោលបំណង ដូចតទៅ÷

- បន្តពង្រឹងសន្តិភាព, ស្ថិរភាពនយោបាយ, សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ;
- បន្តធានាអនុវត្តគោលនយោបាយដើម្បីជំរុញកំណើន, ការងារ, សមធម៌ និងប្រសិទ្ធភាព ក្នុងគោលដៅបែងចែកផ្លែផ្កានៃកំណើន ប្រកបដោយសមធម៌ដល់គ្រប់ស្រទាប់វណ្ណៈនៃប្រជាជន;
- បន្តធានានូវស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងសារពើពន្ធ ដើម្បីសម្រេចឱ្យបាននូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ចរឹងមាំប្រកបដោយបរិយាប័ន្ន និងចីរភាព ក្នុងបរិការណ៍នៃភាពមិនច្បាស់លាស់ និងហានិភ័យ ព្រមទាំងធានាបាននូវអត្រាអតិផរណាដែលអាចគ្រប់គ្រងបាន និងស្ថិរភាពអត្រាប្តូរប្រាក់;
- បន្តគាំទ្រការអនុវត្តកម្មវិធីជាតិកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ; ការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ; ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយ;
- ជំរុញប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា ២០១៨-២០២៥ ដែលរួមមានការដាក់ឱ្យអនុវត្តសាកល្បងនូវក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរយៈពេលមធ្យម ២០២០-២០២២ និងក្របខ័ណ្ឌថវិការយៈពេលមធ្យម ២០២០-២០២២ ;
- ដាក់ឱ្យអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌចំណាយអន្តរាគមន៍ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពទាំងក្នុងកម្រិតវិភាជន៍ និងប្រតិបត្តិការក្នុងបរិការណ៍នៃការកើនឡើងនូវភាពមិនច្បាស់លាស់ និងហានិភ័យមកលើសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា;
- បន្តគិតគូរលើការដំឡើងប្រាក់បៀវត្សជូនមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល ក្នុងកម្រិតសមស្រប ដោយផ្អែកទៅលើសមិទ្ធកម្ម ឬគុណាធិបតេយ្យ ដើម្បីបន្តពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័ន និងអភិបាលកិច្ច ក្នុងគោលដៅធានាប្រសិទ្ធភាព, ស័ក្តិសិទ្ធិភាព, គណនេយ្យភាព និងតម្លាភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ;
- បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ ឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពសំដៅធានាបាននូវចីរភាពបំណុល;
- ពន្លឿនការអនុវត្តឱ្យបានខ្លាំងក្លានូវវិធានការ នៃគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យឧស្សាហកម្មកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០១៥-២០២៥ តាមរយៈការគាំទ្រការអភិវឌ្ឍវិស័យឯកជន និងការបង្កើនវិនិយោគសាធារណៈលើការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវ័ន្តលើការតភ្ជាប់ក្នុងវិស័យដឹកជញ្ជូន និងវិស័យថាមពល ក៏ដូចជាការតភ្ជាប់វិស័យឌីជីថល ក្នុងបរិបទនៃបដិវត្តន៍ឧស្សាហកម្មទី ៤;
- បន្តជំរុញការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស តាមរយៈការលើកកម្ពស់គុណភាពអប់រំ និងការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញវិជ្ជាជីវៈ និងបច្ចេកទេសទាំងកម្រិតទាប មធ្យម និងខ្ពស់ ព្រមទាំងសុខុមាលភាពសង្គម ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ពលករជំនាញប្រកបដោយផលិតភាពខ្ពស់ ឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ទៅតាមតម្រូវការទីផ្សារ និង

- បន្តជំរុញការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម ដោយផ្តោតលើការបង្កើនផលិតភាព, ពិពិធកម្ម, ការកែច្នៃកសិផល និងពាណិជ្ជូបនីយកម្ម ។

៣៣. ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈឆ្នាំ ២០២០ ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយមានចរិតជាការគិតគូរវែងឆ្ងាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការត្រៀមខ្លួនរួចជាស្រេច ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងហានិភ័យទាំងឡាយ ដែលអាចកើតមានក្នុងសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ក្នុងគោលដៅរក្សាឱ្យបាននូវស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច, ចីរភាពកំណើន និងការបង្កើតការងារជូនប្រជាពលរដ្ឋ ។ ក្នុងបរិបទនេះ កំណើនចំណូលនឹងមានល្បឿនយឺតជាងមុន ស្របនឹងការថមថយកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជារួម ខណៈដែលចំណាយនឹងកើនឡើងខ្លាំង ដោយសារការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌចំណាយអន្តរាគមន៍ចាំបាច់នានា បន្ថែមលើចំណាយក្នុងស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចធម្មតា ។

៣៤. ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី សម្រាប់រយៈពេលខ្លី និងមធ្យមខាងមុខ ការប្រមូលចំណូលអាចជួបប្រទះនូវបញ្ហាប្រឈមមួយចំនួន ដូចជា ១). សន្ទុះកំណើនចំណូលសារពើពន្ធអាចប្រឈមនឹងកំណើនយឺត ដោយសារកម្រិតចំណូលបច្ចុប្បន្នបានខិតកៀកទៅនឹងពិដានចំណូលទៅហើយ ដោយផ្អែកលើបទពិសោធន៍នៃប្រទេសដែលមានសេដ្ឋកិច្ចប្រហាក់ប្រហែលនឹងកម្ពុជា ។ ទន្ទឹមនេះ ចំណូលនេះ ក៏នឹងរំពឹងថានឹងអាចមានកំណើនយឺតជាងមុនស្របនឹងការថមថយកំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ក្នុងបរិបទនៃការដក EBA ក៏ដូចជា ការផ្តល់នូវការអនុគ្រោះពន្ធមួយចំនួន ដើម្បីជួយដល់ការអភិវឌ្ឍវិស័យឯកជន, ការជំរុញការវិនិយោគក្នុងស្រុក និងវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស, ការគាំទ្រការអភិវឌ្ឍវិស័យអាទិភាពផ្សេងៗ និងការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីទ្វេភាគី និងពហុភាគីជាដើម និង ២). ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធនៅមិនទាន់ប្រមូលឱ្យអស់សក្តានុពលនៅឡើយ ដោយសារអវត្តមាននៃច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តមួយចំនួន សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ, ភាពមានកម្រិតនៃយន្តការក្នុងការកំណត់កម្រៃសេវាក្នុងវិស័យដែលជាប្រភពចំណូលសំខាន់ៗ, កង្វះការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសន្យាជួលទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ និងភាពមានកម្រិតនៃការចរចាជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធលើការកំណត់ចំណូលពីសម្បទាន និងចំណូលពីការបែងចែកផលក្នុងប្រភពចំណូលដែលមានសក្តានុពលដូចជាវិស័យរ៉ែ និងថាមពល ។ល។

៣៥. ក្របខ័ណ្ឌចំណាយឆ្នាំ ២០២០ ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយមានការគិតបញ្ចូលនូវកញ្ចប់ថវិកាអន្តរាគមន៍ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងហានិភ័យនានាដែលអាចកើតឡើងនៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ដែលចំណាយអន្តរាគមន៍នេះ នឹងត្រូវឈរលើគោលការណ៍លើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពចំណាយទាំងក្នុងកម្រិតវិភាជន៍ និងអនុវត្ត ព្រមទាំងរឹតបន្តឹងចំណាយមិនចាំបាច់ផ្សេងៗ ។ បន្ថែមពីនេះ ប្រភពហិរញ្ញប្បទានសម្រាប់កញ្ចប់ថវិកាអន្តរាគមន៍នេះ អាចនឹងបានមកពីការប្រើប្រាស់ប្រាក់សន្សំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល, ការខ្ចីពីបរទេស និង/ឬការវិភាជចំណាយមួយចំនួនឡើងវិញ ។

៣៦. ដើម្បីឈានទៅសម្រេចគោលបំណងនៃក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈខាងលើ, រាជរដ្ឋាភិបាលបានកំណត់គោលដៅសូចនាករហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដូចខាងក្រោមនេះ÷

- ចំណូលក្នុងស្រុកសរុបសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២០ ត្រូវគ្រោងសម្រេចឱ្យបាន ២២,៥២% នៃ ផសស ក្នុងនោះ ចំណូលចរន្តក្នុងទំហំ ២២,៣៦% នៃ ផសស និងចំណូលមូលធនក្នុងទំហំ 0,១៦% នៃ ផសស ។

ចំណូលចរន្តនឹងមានកំណើន ២៦,៨% ធៀបនឹងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០១៩ ដែលក្នុងនោះ ថ្នាក់ជាតិត្រូវសម្រេចឱ្យបានប្រមាណ ២០,៤៤% នៃ ផសស និងសម្រាប់ថ្នាក់ក្រោមជាតិ ១,៩២% នៃ ផសស ។ ដោយឡែក ការប្រមូលចំណូលពីអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ ត្រូវគ្រោងសម្រេចឱ្យបាន ៩,៦៩% នៃ ផសស, ចំណូលពីអគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជា ត្រូវគ្រោងសម្រេចឱ្យបាន ៩,៧៨% នៃ ផសស និងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធត្រូវគ្រោងសម្រេចឱ្យបាន ២,៨៨% នៃ ផសស ។

- ចំណាយសរុបថវិកាជាតិនៅឆ្នាំ ២០២០ នឹងកំណត់ក្នុងរង្វង់ ២៨,៤០% នៃ ផសស ក្នុងនោះ ចំណាយសរុបថវិកាថ្នាក់ជាតិ ២៦,៤៨% នៃ ផសស និងចំណាយសរុបថវិកាថ្នាក់ក្រោមជាតិ ២,៨៣% នៃ ផសស ដោយរួមបញ្ចូលទាំងការឧបត្ថម្ភធនដល់ថ្នាក់ក្រោមជាតិ ចំនួន ០,៩១% នៃ ផសស ។ ចំណាយចរន្តថវិកាជាតិត្រូវកំណត់ក្នុងកម្រិត ១៦,៧៥% នៃ ផសស ដែលក្នុងនោះ÷
  - ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកមានសមាមាត្រស្មើនឹង ៤៦,៣% នៃចំណាយចរន្តថវិកាជាតិ ត្រូវជា ៧,៧៥% នៃ ផសស ដែលត្រូវបានផ្តោតអាទិភាពលើការបង្កើនបៀវត្សជូនមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធគ្រប់ប្រភេទ ដើម្បីបង្កើនផលិតភាពការងារ និងពង្រឹងការផ្តល់សេវាសាធារណៈ ។
  - ចំណាយក្រៅបន្ទុកបុគ្គលិកមានសមាមាត្រស្មើនឹង ៥៣,៧% នៃចំណាយចរន្តថវិកាជាតិ ត្រូវជា ៩,០០% នៃ ផសស ដោយផ្តោតសំខាន់លើតម្រូវការចំណាយសម្រាប់ទ្រទ្រង់ដល់ការកែទម្រង់នានា និងការអនុវត្តគោលនយោបាយសំខាន់ៗរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដូចជាក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយជាតិគាំពារសង្គមជាដើម ។

៣៧. ទន្ទឹមនេះ សម្រាប់ឆ្នាំ ២០២០ ចំណាយមូលធនត្រូវបានគ្រោងបង្កើនដល់ប្រមាណជា ១១,៦៥% នៃ ផសស ក្នុងគោលដៅជួយទ្រទ្រង់ផលិតភាពក្នុងសេដ្ឋកិច្ច, អភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ។

៣៨. ក្នុងនោះចំណាយថ្នាក់ជាតិ ដែលរួមបញ្ចូលទាំងហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស ត្រូវបានគ្រោងវិភាជទៅតាមវិស័យ ដូចខាងក្រោម÷

- **វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ** ត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ២,២៥% នៃ ផសស និងមានការកើនឡើង ៨,៦% ធៀបនឹងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០១៩;
- **វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ** ត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ៣,៩៩% នៃ ផសស និងមានកំណើន ៧,៤% ធៀបនឹងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០១៩;
- **វិស័យសង្គមកិច្ច** ត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ៧,៦១% នៃ ផសស និងមានកំណើន ២៥,០% ធៀបនឹងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០១៩ និង
- **វិស័យសេដ្ឋកិច្ច** ត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ៧,៥៨% នៃ ផសស និងមានកំណើន ៣៦,២% ធៀបនឹងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០១៩ ។

៣៩. ដូចនេះ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានក្របខ័ណ្ឌចំណូល និងចំណាយខាងលើ, អតិរេកថវិកាចរន្តសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២០ នឹងសម្រេចបានប្រមាណ ៥,៦១% នៃ ផសស និងឱនភាពថវិកាសរុបនឹងត្រូវឡើងដល់ ៥,៨៨%

នៃ ផសស ។ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនេះ ថវិកាឆ្នាំ ២០២០ មានចរិតជាការពង្រឹងវិន័យ និងប្រសិទ្ធភាពថវិកា តាមរយៈការរក្សាសមតុល្យថវិកា និងការផ្តោតកាន់តែសំខាន់លើប្រសិទ្ធភាពចំណាយ ទាំងកម្រិតវិភាជន៍ និងប្រតិបត្តិការ ។ *(សូមពិនិត្យក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈឆ្នាំ ២០១៨-២០២២ ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ២ ភ្ជាប់មកជាមួយ)*

៤០. ដើម្បីធានាបាននូវការអនុវត្តទៅតាមគោលដៅខាងលើ និងដោយផ្អែកលើស្ថានភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ការគ្រោងថវិកាឆ្នាំ ២០២០ និងឆ្នាំបន្តបន្ទាប់ ត្រូវរៀបចំឡើងឈរលើមូលដ្ឋានយុទ្ធសាស្ត្រ និងក្របខ័ណ្ឌនៃវិធានការ ដូចខាងក្រោម÷

៣.១. វិធានការផ្នែកចំណូល

៤១. វិធានការផ្នែកចំណូលសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២០ ត្រូវបានរៀបចំដោយផ្អែកសំខាន់ទៅលើយុទ្ធសាស្ត្រគៀរគរចំណូល ២០១៩-២០២៣ ក្នុងគោលបំណងធ្វើទំនើបភាវូបនីយកម្មប្រព័ន្ធចំណូលរដ្ឋ រួមមាន÷ ១). ធ្វើទំនើបភាវូបនីយកម្មរដ្ឋបាល និងគោលនយោបាយសារពើពន្ធ និង ២). ធ្វើទំនើបភាវូបនីយកម្មរដ្ឋបាលចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ។ ដើម្បីសម្រេចបានគោលបំណងខាងលើ វិធានការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធចំណូលរដ្ឋដែលមានលក្ខណៈទំនើបនឹងត្រូវបានដាក់ចេញដូចខាងក្រោម÷

ក. វិធានការផ្នែកពន្ធដារ

៤២. វិធានការគន្លឹះជាក់លាក់ សម្រាប់អនុវត្តក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ក្នុងទិសដៅរក្សាកំណើនចំណូលពន្ធ និងឆ្លើយតបនឹងបញ្ហាប្រឈម រួមមាន÷

- ***បន្តពង្រឹងមុខងារប្រតិបត្តិការស្នូល រួមមាន ការចុះបញ្ជីអ្នកជាប់ពន្ធ, ការផ្តល់សេវាអ្នកជាប់ពន្ធ, ការចាត់ចែងលិខិតប្រកាស, ការធ្វើសវនកម្ម, ការស៊ើបអង្កេត, ការប្រមូលបំណុលពន្ធ និងបណ្តឹងតវ៉ា÷***
  - រៀបចំកែលម្អប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងទិន្នន័យចុះបញ្ជីពន្ធដារ ដើម្បីសម្រួលដល់អ្នកជាប់ពន្ធក្នុងការចុះបញ្ជី និងរៀបចំយន្តការចុះបញ្ជីពន្ធដារតាមប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តិកម្មជាមួយក្រសួងស្ថាប័នផ្សេងៗ;
  - បន្តពង្រឹងការចុះបញ្ជីពន្ធដារចំពោះសហគ្រាសដែលមិនទាន់បានចុះបញ្ជី និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពព័ត៌មានសហគ្រាស ដែលបានពីលទ្ធផលនៃការចុះអង្កេតសហគ្រាស និងផ្ទៀងផ្ទាត់ព័ត៌មានរបស់អ្នកជាប់ពន្ធជាមួយស្ថាប័នផ្សេងៗ;
  - បញ្ជ្រាបវប្បធម៌នៃការបង់ពន្ធ តាមរយៈការរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាល, សិក្ខាសាលា និងវេទិកាពិគ្រោះយោបល់ជាមួយវិស័យឯកជន អំពីការផ្តល់សេវាពន្ធដារ;
  - រៀបចំ និងអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រលើកកម្ពស់អនុលោមភាពស្ម័គ្រចិត្ត ដែលមានលក្ខណៈនវានុវត្តន៍ និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ជាពិសេសការពង្រឹងគុណភាពសេវា និងការអប់រំអ្នកបង់ពន្ធ;
  - ជំរុញការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិចក្នុងការចុះបញ្ជី (e-registration), ការដាក់លិខិតប្រកាសពន្ធ (e-filing), និងការបង់ប្រាក់ពន្ធ (e-payment) ឱ្យមានលក្ខណៈស្វ័យប្រវត្តិកម្មពេញលេញ និងប្រទាក់ក្រឡា តាមនិយាមអន្តរជាតិ;

- ធានាប្រសិទ្ធភាព និងស័ក្តិសិទ្ធិភាពនៃការអនុវត្តផែនការ និងនីតិវិធីសវនកម្មរួម ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាការធ្វើសវនកម្មច្រើនដង, អសង្គតិភាពនៃការអនុវត្តនីតិវិធីសវនកម្ម និងការកាត់បន្ថយនូវបន្ទុកការងាររបស់សវនករ;
- ដាក់ឱ្យអនុវត្តផែនការជាតិស្តីពីសវនកម្ម (national audit plan) ដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណជាយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការវិភាគហានិភ័យ និងពង្រឹងការធ្វើសវនកម្មដោយផ្អែកលើកម្រិតហានិភ័យ (risk-based audit);
- បន្តជ្រើសរើសសហគ្រាសដែលមានបុគ្គលសម្ព័ន្ធ ជាអាទិភាពក្នុងការធ្វើសវនកម្មលើការផ្ទេរថ្លៃរវាងសហគ្រាស;
- ជំរុញការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចផ្តល់របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ដែលធ្វើសវនកម្មដោយស្នងការគណនេយ្យឯករាជ្យ ដើម្បីពង្រឹងការគោរពច្បាប់ និងបន្ថយបន្ទុកសវនកម្ម;
- ដាក់ឱ្យអនុវត្តតារាងតម្លៃថ្មីសម្រាប់ជាមូលដ្ឋានគិតពន្ធលើអចលនទ្រព្យ, ពន្ធប្រថាប់ត្រាផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ ឬសិទ្ធិកាន់កាប់អចលនទ្រព្យ និង
- ពង្រឹងយន្តការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ាពន្ធដារ ដើម្បីធានាទំនុកចិត្តរបស់អ្នកបង់ពន្ធ ។

➢ ***បន្តពង្រឹងមុខងារគាំទ្រ ÷***

- បន្តរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារ ដើម្បីបង្កើនការប្រមូលចំណូលពន្ធ;
- បន្តសិក្សាស្រាវជ្រាវ ប្រមូលផ្តុំ និងកែសម្រួលចំណុចខ្វះខាតនៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ;
- ពង្រឹងយន្តការតាមដាន, វិភាគ, វាយតម្លៃ និងផ្តល់យោបល់លើការអនុវត្តគោលនយោបាយពន្ធដារកម្ពុជា និងការកែប្រែគោលនយោបាយពន្ធដារនៃប្រទេសក្នុងតំបន់ និងសកលលោក;
- ដាក់ឱ្យអនុវត្តការរៀបចំឡើងវិញនូវដំណើរការការងារ និងផែនការគ្រប់គ្រងការផ្លាស់ប្តូរស្ថាប័ន (organizational change management) ដើម្បីធ្វើសមាហរណកម្មរដ្ឋបាលសារពើពន្ធដោយប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យា;
- បន្តពង្រឹងសមត្ថភាព និង ភាពជាអ្នកដឹកនាំរបស់អ្នកគ្រប់គ្រង និងមន្ត្រីជំនាញ តាមរយៈការបណ្តុះ-បណ្តាលទាំងក្នុង និងក្រៅប្រទេស;
- ដាក់ឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការគ្រប់គ្រងចាត់ចែងចំនួនមន្ត្រី និងបង្កើតនីតិវិធីប្រតិបត្តិសម្រាប់ការគ្រប់គ្រង (standard operating procedure) នៅគ្រប់អង្គភាពពន្ធដារ;
- ផ្តល់សិទ្ធិអំណាច និងពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពសវនកម្មផ្ទៃក្នុង ដើម្បីធានាតម្លាភាព, គណនេយ្យភាព និងអភិបាលកិច្ចផ្ទៃក្នុង;
- បន្តធ្វើទំនើបកម្មប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យា និងបន្ថែមមុខងារថ្មីៗ ក្នុងប្រព័ន្ធនៃការគ្រប់គ្រងការចុះបញ្ជីសហគ្រាស, ការធ្វើសវនកម្ម, ការបង្វិលសង VAT, ការចុះបញ្ជីអចលនទ្រព្យ, ការបង់ប្រាក់ពន្ធ, ការតាមដាន និងវិភាគចំណូល, ការតាមដានឯកសារចេញ-ចូល និងការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស;

- រៀបចំបង្កើតប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានសម្រាប់ ១). help desk system ដើម្បីផ្តល់ការគាំទ្របច្ចេកទេសដល់អ្នកប្រើប្រាស់ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព, ២). ការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីការចៀសវាងការយកពន្ធត្រួតគ្នា (DTA system), ៣). ការគ្រប់គ្រងដំណើរការនៃការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសពន្ធដារ និង ៤). ការបញ្ចូលទិន្នន័យលិខិតប្រកាសប្រចាំខែ និងប្រចាំឆ្នាំ ដោយស្វ័យប្រវត្តិ (automated data capturing system) សម្រាប់អ្នកជាប់ពន្ធតូច មធ្យម និងធំ និង
- សិក្សា និងបង្កើតមជ្ឈមណ្ឌលប្រតិបត្តិការសន្តិសុខបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន (security operation center - SOC) ។

ខ. វិធានការផ្នែកគយ

៤៣. វិធានការគន្លឹះ ដែលគ្រោងនឹងដាក់ឱ្យអនុវត្តឆ្នាំ ២០២០ ដោយអគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជា (អ.គ.រ.) មាន ២ផ្នែក និងផ្តោតលើគោលដៅជាអាទិភាព ដូចខាងក្រោម÷

➢ ***បន្តពង្រឹងរដ្ឋបាលគយ និងកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម÷***

- កាត់បន្ថយ និងធ្វើសាមញ្ញកម្មនីតិវិធីគយ ឱ្យកាន់តែខ្លី និងងាយស្រួល តាមរយៈការធ្វើវិមជ្ឈការ និងប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការគយ;
- បន្តអនុវត្តយន្តការលើកទឹកចិត្តដល់ធុរជនដែលមានអនុលោមភាពខ្ពស់តាមរយៈការផ្តល់ប្រព្រឹត្ត-កម្មពិសេសក្នុងការបំពេញបែបបទគយ និងត្រូវពិនិត្យលទ្ធភាពបង្កើនចំនួន best traders ហើយត្រូវចាប់ផ្តើមរៀបចំអនុវត្តយន្តការ AEO (authorized economic operator) ជាមួយប្រទេសជិតខាង ឬជាមួយប្រទេសដៃគូពាណិជ្ជកម្មសំខាន់ៗរបស់កម្ពុជា;
- កែលម្អប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តិកម្មគយ, ប្រព័ន្ធ e-customs, ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហានិភ័យ និងយន្តការសវនកម្មក្រោយពេលបញ្ចេញទំនិញពីគយ;
- ជំរុញអនុវត្តប្រព័ន្ធបញ្ជរតែមួយជាតិពេញលេញឱ្យបានឆាប់រហ័ស;
- កែលម្អវិធីសាស្ត្រនៃការកំណត់សូចនាករហានិភ័យដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពប្រព័ន្ធទិន្នន័យសម្រាប់គ្រប់គ្រងហានិភ័យគយ (customs risk management database system);
- ពិនិត្យ និងវាយតម្លៃឡើងវិញលើ ១). បញ្ជីទំនិញហាមឃាត់ និងជាប់កម្រិតកំណត់ (prohibited and restricted goods) និង ២). ភាពចាំបាច់នៃការប្រើប្រាស់លិខិតអនុញ្ញាតគយសម្រាប់ការនាំចេញ និងការនាំចូល ដើម្បីជួយសម្រួលបន្ទុករដ្ឋបាល ក៏ដូចជាចូលរួមចំណែកក្នុងការកាត់បន្ថយបន្ទុកចំណាយ និង
- បន្តពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពការងារបច្ចេកទេសគយ, ការអនុវត្តនីតិវិធីគយ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ។

➢ ***បន្តពង្រឹងគោលនយោបាយពន្ធគយ និងអភិបាលកិច្ច៖***

- បន្តធ្វើការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់លើចំណូលពន្ធគយ ដែលបាត់បង់ពីការអនុវត្ត FTAs, ការកើនឡើងនូវផលិតផលក្នុងស្រុកជំនួសការនាំចូល និងការកើនឡើងនៃការប្រើប្រាស់ថាមពលពីប្រភពមិនមែនប្រេងឥន្ធនៈ;
- ពិនិត្យលទ្ធភាពកែសម្រួលមូលដ្ឋានគិតពន្ធ និងអត្រាអាករពិសេសលើទំនិញដែលមានលក្ខណៈប្រណិត, ប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសុខភាព ដើម្បីប៉ះប៉ូវការបាត់បង់ចំណូលក្នុងករណីចាំបាច់;
- ចូលរួមអនុវត្តគោលនយោបាយលើកទឹកចិត្តវិស័យអាទិភាព ដូចជា វិស័យកសិកម្ម, កម្មន្តសាល និងសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម តាមរយៈ ១). ការពិនិត្យរកមុខទំនិញដើម្បីបញ្ចុះអត្រាពន្ធអាករនាំចូល, និង ២). លើកសំណើទៅក្រុមការងារតារាងពន្ធគយអាស៊ាន (AHTN task force) ក្នុងការញែកលេខកូដចំពោះបន្ទាត់ពន្ធណាដែលមានមុខទំនិញបម្រើច្រើនវិស័យ ដើម្បីជាមូលដ្ឋានអាចកំណត់អត្រាពន្ធគយខុសគ្នាឱ្យស្របតាមវិស័យនីមួយៗ;
- អនុវត្តសវនកម្មគយពេញលេញ (comprehensive custom audit) តាមរយៈការចុះត្រួតពិនិត្យផ្ទាល់ដល់ទីកន្លែង ជាជាងការត្រួតពិនិត្យតែលើឯកសារ;
- កំណត់ក្រុមហ៊ុនដែលត្រូវធ្វើសវនកម្មដោយផ្អែកទៅលើលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យច្បាស់លាស់ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពសវនកម្ម;
- បញ្ចប់ និងអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ (enforcement strategy) និងយុទ្ធសាស្ត្របច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន (ICT strategy);
- ពិនិត្យឡើងវិញ កម្រិតពិន័យបទល្មើសគយ ដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាពការងារបង្ការបទល្មើស;
- កែលម្អ និងពង្រឹងយន្តការគ្រប់គ្រងព័ត៌មានបទល្មើសគយ ដោយបែងចែកឱ្យបានច្បាស់លាស់រវាងចំណូល និងប្រាក់ពិន័យដែលបានពីករណីបទល្មើសតូច និងធំ;
- តាមដាន និងវាយតម្លៃប្រសិទ្ធភាពការងារបង្ការ និងបង្ក្រាបបទល្មើសគយ ជាពិសេសការងាររបស់ការិយាល័យនាវាចរគយ;
- ពង្រឹងការចែករំលែកព័ត៌មាន និងទិន្នន័យ តាមប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានរវាងអគ្គនាយកដ្ឋានចំណុះក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាពការងារ និង
- ជំរុញលើកកម្ពស់អនុលោមភាពវិស័យឯកជន ដោយពង្រឹងក្រមសីលធម៌ដើងសារគយ, បង្កើនការផ្សព្វផ្សាយ និងការយល់ដឹងដល់ធុរជនអំពីតម្លៃ និងកិត្តិយសនៃវប្បធម៌បង់ពន្ធស្អាតស្អំ និងផលវិបាកនៃអំពើគេចវេស និងបន្លំពន្ធ ។

គ. វិធានការផ្នែកចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ

៤៤. ក្នុងទិសដៅបន្តកំណើន និងពង្រឹងប្រភពចំណូលសក្តានុពល បន្ថែមលើវឌ្ឍនភាពសម្រេចកន្លងមក ក៏ដូចជាឆ្លើយតបនឹងបញ្ហាប្រឈមផ្សេងៗដែលអាចនឹងកើតមានឡើងក្នុងឆ្នាំ ២០២០ វិធានការគន្លឹះប្រចាំគ្រាដែលចាំបាច់ត្រូវបន្តអនុវត្ត រួមមាន÷

- បង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃដំណើរការរបស់គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ដើម្បីធ្វើការតាមដាន និងរៀបចំរបាយការណ៍បូកសរុបជូនប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាលស្តីពីស្ថានភាពនៃការប្រមូលចំណូលរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ននៃរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ;
- បង្កើនកិច្ចសហការរវាងថ្នាក់ដឹកនាំ និងមន្ត្រីបង្គោលតាមក្រសួង-ស្ថាប័ន ដែលទទួលខុសត្រូវតាមដាន និងផ្តល់ព័ត៌មាន, កត់ត្រា, កៀរគរចំណូល និងចាត់វិធានការតឹងទារបំណុលឱ្យបានទាន់ពេលជាមួយយន្តការដែលមានស្រាប់;
- បន្តពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការប្រមូលចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ តាមរយៈការពង្រឹងយន្តការស្ថាប័ន, ការបែងចែកភារកិច្ច និងការទទួលខុសត្រូវឱ្យបានច្បាស់លាស់, ការធ្វើសវនកម្ម និងអធិការកិច្ចលើអង្គភាពប្រមូលចំណូល, និងការដាក់ទោសទណ្ឌ ដោយអនុវត្តតាមលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តនានា ជាពិសេសអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ;
- ពង្រឹងការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ឱ្យបានពេញលេញនៅថ្នាក់ជាតិ និងឈានទៅពង្រីកប្រព័ន្ធនេះនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ;
- រៀបចំប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងបញ្ជីសារពើភណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ដោយអនុវត្តសាកល្បងជាប្រព័ន្ធក្រៅបណ្តាញ (offline system) សម្រាប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន, មន្ទីររាជធានី-ខេត្ត និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិទាំងអស់;
- ជំរុញការអនុម័តច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ និងច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រង, ការប្រើប្រាស់ និងការចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ;
- ពិនិត្យឡើងវិញនូវលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសន្យាជួលទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ឱ្យស្របតាមការការវិវឌ្ឍនៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន;
- បន្តពិនិត្យ និងកែសម្រួលកម្រងសេវាសាធារណៈ ដើម្បីពិនិត្យលទ្ធភាពដាក់បញ្ចូលនូវប្រភពចំណូលថ្មីបន្ថែមទៀត ស្របតាមស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកម្ពុជា;
- រៀបចំប្រកាសអន្តរក្រសួង លើការចែករំលែកចំណូលសេវាសាធារណៈរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ ទៅឱ្យរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ អនុលោមតាមគោលការណ៍សម្រេចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល;
- ពន្លឿននីតិវិធីរៀបចំឡើងវិញនូវកិច្ចសន្យាដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច និងពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ខណៈបន្តការប្រមូលចំណូលពីដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចឱ្យអស់សក្តានុពលដោយផ្អែកលើគោលការណ៍ និងបទប្បញ្ញត្តិជាធរមាន;

- បន្តសិក្សា និងរៀបចំជាបណ្ដើរៗនូវក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តថ្មីស្ដីពីការគ្រប់គ្រងសហគ្រាសសាធារណៈ ឱ្យស្រប តាមការវិវឌ្ឍនៃសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាជាក់ស្ដែង ក្នុងន័យជំរុញការអភិវឌ្ឍសហគ្រាសសាធារណៈ, ការបង់ ចំណូលភាគលាភចូលថវិកាជាតិឱ្យបានត្រឹមត្រូវ និងការផ្ដល់របាយការណ៍ដែលបានធ្វើសវនកម្មឯករាជ្យ;
- បង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងបំណុលមិនមែនសារពើពន្ធ តាមរយៈការពង្រឹងយន្តការអន្តរក្រសួង ដែលមានស្រាប់ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីទប់ស្កាត់ការកើតមានបំណុលថ្មី, ការតឹងទារបំណុល និងការលុបបំណុលកុំរ៉ៃដែលមិនអាចទារបាន;
- ពន្លឿនការអនុវត្តយន្តការកំណត់ និងបង់កម្រៃសេវា រួមមាន កម្រៃលេខទូរគមនាគមន៍, កម្រៃពីប្រេកង់ និងជំរុញការកែប្រែឡើងវិញនូវកម្រៃអាជ្ញាបណ្ណឱ្យបានសមស្រប និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ;
- រៀបចំធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ស្ដីពីវិស័យប្រៃសណីយ៍;
- ប្រើប្រាស់ទិន្នន័យពីមជ្ឈមណ្ឌលគ្រប់គ្រងទិន្នន័យទូរគមនាគមន៍ (DMC) ជាមូលដ្ឋានក្នុងការកំណត់ ការបែងចែកប្រាក់ចំណូល និងសម្រាប់ផ្ទៀងផ្ទាត់ជាមួយចំណូលសារពើពន្ធ;
- បង្កើនសមត្ថភាពចរចាជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធ និងរៀបចំយន្តការគ្រប់គ្រងប្រភពចំណូល ដែលមានសក្ដានុពល ក្នុងវិស័យរ៉ែ និងថាមពល ដូចជាចំណូលពីសម្បទាន និងចំណូលពីការបែងចែកផល (equity share) ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព;
- បន្តជំរុញការស្នើសុំអាជ្ញាបណ្ណទេសចរតាមប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងសិក្សាកែតម្រូវប្រកាសស្ដីពីការ គ្រប់គ្រងអាជ្ញាបណ្ណទេសចរណ៍ ដើម្បីសម្រួលដល់អាជីវកម្ម និងគ្រប់គ្រងអាជីវកម្មទេសចរណ៍ថ្មីៗ;
- បន្តអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធកំណត់ចំណាត់ថ្នាក់សេវាកម្មទេសចរណ៍គ្រប់ប្រភេទ និងជំរុញឱ្យគ្រប់ម្ចាស់អាជីវកម្ម សេវាកម្មទេសចរណ៍ស្នើសុំការវាយតម្លៃចំណាត់ថ្នាក់តាមប្រព័ន្ធ;
- ពង្រឹងការអនុវត្តប្រកាសរួមរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជាស្ដីពីការ គ្រប់គ្រងចំណូលពីកិច្ចសន្យាជួលកោះ, តំបន់ឆ្នេរ និងតំបន់រមណីយដ្ឋានឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព និងជំរុញ ការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចបង់ចំណូលតាមកិច្ចសន្យាជួលឱ្យបានពេញលេញ;
- ជំរុញការអនុម័តច្បាប់ស្ដីពីរមណីយដ្ឋានសមាហរណ និងល្បែងពាណិជ្ជកម្ម និងរៀបចំលិខិតបទដ្ឋាន គតិយុត្ត និងបទប្បញ្ញត្តិគាំទ្រដល់ច្បាប់;
- ពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការកៀរគរចំណូលឱ្យអស់លទ្ធភាពពីអាជីវកម្មល្បែងភ្នាល់គ្រប់ប្រភេទ តាមរយៈ ការពន្លឿនការអនុវត្តបទដ្ឋានគតិយុត្តជាធរមានដែលពាក់ព័ន្ធនឹងកាស៊ីណូ, ល្បែងភ្នាល់, រមណីយដ្ឋាន សមាហរណ និងល្បែងពាណិជ្ជកម្មផ្សេងទៀត;
- ធ្វើប្រតិភូកម្មការចេញលិខិតអនុញ្ញាតអាជីវកម្មទទួលបញ្ចាំ និងទទួលប្រាតិភោគដោយអនុប្បទានខ្នាត តូច និងកម្រៃដែលទទួលបានពីលិខិតនេះ ជូនមន្ទីរសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ រាជធានី-ខេត្ត;
- ពង្រឹងយន្តការត្រួតពិនិត្យ និងការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌបទប្បញ្ញត្តិដែលមានជាធរមាន ដើម្បីធ្វើការផាកពិន័យ ចំពោះគ្រឹះស្ថានធានារ៉ាប់រង និងសោធន ដែលមិនអនុលោមតាមច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិ;

- ដាក់ឱ្យអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងអាជីវកម្ម និងសេវាកម្មអចលនវត្ថុ ក្នុងគោលដៅជំរុញឱ្យក្រុមហ៊ុនប្រកបអាជីវកម្មគ្មានអាជ្ញាបណ្ណ មកស្នើសុំអាជ្ញាបណ្ណពីក្រសួងស្របតាមច្បាប់ជាធរមាន និង
- ដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការគ្រប់គ្រងអាជីវកម្មពុះដីឡូតិ៍លក់ ។

៣.២. ទិដ្ឋានការផ្នែកចំណាយ

៤៥. ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃគោលដៅទ្រទ្រង់ចលនការនៃការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច ក្នុងបរិការណ៍នៃការកើនឡើងនូវភាពមិនច្បាស់លាស់ និងហានិភ័យពាក់ព័ន្ធ ជាពិសេសលទ្ធភាពនៃការដក EBA ដោយសហភាពអឺរ៉ុប រាជរដ្ឋាភិបាលចាំបាច់ត្រូវអនុវត្តវិធានការជាក់លាក់ និងមុតស្រួច ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពចំណាយក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ដូចខាងក្រោម÷

- គិតគូរឱ្យមានកញ្ចប់ថវិកាត្រៀមបម្រុងសម្រាប់ដោះស្រាយតម្រូវការបន្ទាន់ និងចាំបាច់ភ្លាមៗរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងករណីមានវិបត្តិផ្សេងៗ និងប្រធានស័ក្តិ;
- បន្តបង្កើនការឆ្លើយតបនៃថវិកា ទៅនឹងគោលនយោបាយអាទិភាពតាមវិស័យរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល តាមរយៈការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការវិភាជថវិកាឈរលើមូលដ្ឋានចាំបាច់ ជាក់ស្តែង និងចំទិសដៅ ជាពិសេសការពង្រឹងការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា និងប្រសិទ្ធភាពក្នុងការអនុវត្តថវិកា;
- កំណត់លក្ខខណ្ឌជ្រើសរើសក្របខ័ណ្ឌថ្មី សម្រាប់ទាំងផ្នែកមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល យោធិន នគរបាលជាតិ និងស្ថាប័នឯករាជ្យ ដែលត្រូវសមាមាត្រនឹងចំនួនមន្ត្រីរាជការដែលចូលនិវត្តន៍ លើកលែងតែក្រសួងអាទិភាពដែលទទួលបានគោលការណ៍ឯកភាពដោយក្រសួងមុខងារសាធារណៈ, ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងក្រសួងសាមី;
- បន្តអនុវត្តគោលការណ៍បង្កើនបៀវត្សជូនមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ក្នុងគោលដៅបង្កើនគុណភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ ដោយឈរលើគោលការណ៍ប្រសិទ្ធភាព, សមធម៌, សង្គតិភាព, គុណាធិបតេយ្យ និងចីរភាពថវិកា;
- បន្តគាំទ្រការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយជាតិគាំពារសង្គម ២០១៦-២០២៥ តាមរយៈការបន្តអនុវត្តគោលការណ៍បង្កើនប្រាក់សោធននិវត្តន៍សម្រាប់អតីតមន្ត្រីរាជការ និងអតីតយុទ្ធជន ព្រមទាំងកាត់បន្ថយគម្លាតរវាងអ្នកចូលនិវត្តចាស់ និងថ្មី;
- បន្តរក្សាអាទិភាព និងវិចារណកម្មចំណាយនៅក្នុងវិស័យអប់រំ, បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ, ប្រព័ន្ធដឹកជញ្ជូន និងឡូជីស្ទីក, កសិកម្ម, សហគ្រិនភាព និងសេដ្ឋកិច្ចឌីជីថល ជាដើម;
- ពង្រឹងការអនុវត្តថវិកាកម្មវិធី និងអង្គភាពថវិកានៅគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័នទាំងនៅរដ្ឋបាលកណ្តាល និងមន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងពង្រីកការសាកល្បងនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ;
- ដាក់ឱ្យអនុវត្តអនុក្រឹត្យគោល ស្តីពីក្របខ័ណ្ឌរួមសម្រាប់គ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈក្នុងស្រុក រួមមាន ១). ការរៀបចំផែនការមេវិនិយោគសាធារណៈរយៈពេលមធ្យមរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន, ២). ការកំណត់គោលការណ៍ និងលក្ខខណ្ឌវិនិច្ឆ័យគម្រោងដែលតម្រូវឱ្យមានការសិក្សាសមិទ្ធលទ្ធភាព និង ៣). ការធ្វើសមាហរណកម្មប្រតិទិននៃការរៀបចំផែនការគម្រោងវិនិយោគទៅនឹងប្រតិទិនរៀបចំថវិកា;

- បង្កើនទំហំ និងប្រសិទ្ធភាពចំណាយវិនិយោគសាធារណៈលើការពង្រីក និងពង្រឹងគុណភាពហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត ដូចជា ផ្លូវថ្នល់, ផ្លូវដែក, កំពង់ផែ, ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ, អគ្គិសនី និងប្រព័ន្ធទូរគមនាគមន៍ ក្នុងគោលបំណងបង្កើនភាពប្រកួតប្រជែងកម្ពុជា និងបង្កើតការងារជូនប្រជាពលរដ្ឋ ក្នុងនោះជំរុញឱ្យមានការបញ្ចប់ផែនការយុទ្ធសាស្ត្ររយៈពេលវែង និងផែនការមេតាមវិស័យសំខាន់ៗនេះ;
- ពង្រឹងការអនុវត្តឱ្យបានម៉ឺងម៉ាត់នូវរាល់វិធានការ, បទប្បញ្ញត្តិ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈជាធរមាន ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាព, ស័ក្តិសិទ្ធិភាព និងតម្លាភាពនៃចំណាយសាធារណៈ;
- បន្តជំរុញការធ្វើវិសហមជ្ឈការការត្រួតពិនិត្យហិរញ្ញវត្ថុ តាមរយៈការផ្ទេរសិទ្ធិអំណាចក្នុងការចាត់ចែងចំណាយពីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ទៅក្រសួង-ស្ថាប័ន និងពីអង្គភាពហិរញ្ញវត្ថុនៃក្រសួង-ស្ថាប័នទៅអង្គភាពអនុវត្តការងារផ្ទាល់;
- បន្តកាត់បន្ថយនីតិវិធីចំណាយ ជាពិសេសបរិបទចំណាយថ្មីសម្រាប់ការអនុវត្តថវិកាកម្មវិធី តាមរយៈការប្តូរពីការត្រួតពិនិត្យមុនចំណាយ ទៅត្រួតពិនិត្យក្រោយចំណាយ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (FMIS) នៅតាមក្រសួង-ស្ថាប័ន;
- ជំរុញការរៀបចំគោលនយោបាយ និងក្របខ័ណ្ឌវិមជ្ឈការហិរញ្ញវត្ថុរយៈពេលខ្លី និងវែង ដើម្បីបន្ស៊ីមចំណែកក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពី ការគ្រប់គ្រងរាជធានី-ខេត្ត និងក្រុង-ស្រុក ជាពិសេសកម្មវិធីជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍថ្នាក់ក្រោមជាតិតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ;
- បន្តអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពី ការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងគោលដៅរក្សាចីរភាពបំណុលទៅតាមវិធានការគោលនយោបាយគន្លឹះ ដែលបានគ្រោង រួមមាន÷
    - កំណត់ទំហំនៃការខ្ចីថ្មីបន្ថែមក្នុងរង្វង់ ១,៥ ប៊ីលាន ទៅ ២ ប៊ីលាន អេសដេអ៊ែរ ក្នុងមួយឆ្នាំ ទៅតាមបរិការណ៍នៃគោលនយោបាយថវិកា និងវិវឌ្ឍនាការម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចជាក់ស្តែងរបស់កម្ពុជា;
    - រក្សាអនុបាតតម្លៃបច្ចុប្បន្ននៃបំណុលសាធារណៈក្រៅប្រទេស (រួមទាំងបំណុលដែលមានការធានាពីរដ្ឋ) ធៀបនឹង ផសស (present value of external public debt to GDP) ឱ្យស្ថិតក្រោម ៤០%;
    - បន្តពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពចំណាយវិនិយោគសាធារណៈ ទាំងក្នុងក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទានដោយថវិកាជាតិ, ហិរញ្ញប្បទានពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងយន្តការភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និងឯកជន តាមរយៈ÷ ១). ការអនុវត្តប្រកាស ស្តីពីការដាក់ឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីនីតិវិធី និងបែបបទអនុវត្តចំណាយវិនិយោគសាធារណៈហិរញ្ញប្បទានដោយថវិកាថ្នាក់ជាតិ ឱ្យកាន់តែមានភាពច្បាស់លាស់គ្រប់ដំណាក់កាល, ២). ការធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មនីតិវិធីរួមសម្រាប់ការអនុវត្តគម្រោងហិរញ្ញប្បទានសហប្រតិបត្តិការពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និង ៣). ការរៀបចំបទដ្ឋានគតិយុត្តសម្រាប់គ្រប់គ្រងគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈ តាមយន្តការភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និងឯកជន;

- o បន្តធ្វើពិពិធកម្មប្រភពហិរញ្ញប្បទានឱ្យបានទូលំទូលាយជាងមុន តាមរយៈការបន្តកៀរគរហិរញ្ញប្បទាន ពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍, វិស័យឯកជនក្រោមក្របខ័ណ្ឌនៃយន្តការភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និងឯកជន, និងទីផ្សារមូលបត្រ និង
  - o បន្តពង្រឹងការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌគ្រប់គ្រងហានិភ័យបំណុល ជាពិសេសតាមដាន និងត្រួតពិនិត្យហានិភ័យនៃកាតព្វកិច្ចបំណុលជាយថាហេតុដែលអាចកើតចេញពី÷ ១). ការធានារបស់រដ្ឋលើគម្រោងភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និងឯកជន, ២). វិស័យធនាគារ និងហិរញ្ញវត្ថុ និង ៣). ក្រសួង-ស្ថាប័ន, អង្គភាពសាធារណៈប្រហាក់ប្រហែល, គ្រឹះស្ថានសាធារណៈ, សហគ្រាសសាធារណៈ និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។

- បន្តអនុវត្តវិធានការគន្លឹះ ក្នុងទិសដៅពង្រឹងប្រសិទ្ធភាព និងស័ក្តិសិទ្ធិភាពនៃការអនុវត្តចំណាយរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិរួមមាន÷
  - o ពង្រឹងគុណភាព និងភាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយនៃការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិការដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ (រដ្ឋបាលរាជធានី-ខេត្ត) ឱ្យបានទាន់ពេលវេលា ដើម្បីជាមូលដ្ឋានក្នុងការរៀបចំផែនការថវិកាប្រចាំឆ្នាំ;
  - o ដាក់រដ្ឋបាលរាជធានី-ខេត្ត ទាំង ២៥ អនុវត្តថវិកាកម្មវិធី ដើម្បីធានាបាននូវភាពផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ ព្រមទាំងលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពនៃការវិភាជថវិកាឱ្យចំគោលដៅអាទិភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តថវិកា;
  - o ជំរុញការរៀបចំសៀវភៅថវិកាតាមចំណាត់ថ្នាក់សេដ្ឋកិច្ច និងចំណាត់ថ្នាក់កម្មវិធី ឱ្យបានទាន់ពេលវេលា ដើម្បីបញ្ចូលក្នុងប្រព័ន្ធ FMIS និង
  - o រៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវលិខិតបទប្បញ្ញត្តិ សម្រាប់ប្រតិបត្តិការចំណូល-ចំណាយរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដូចជា÷ អនុក្រឹត្យស្តីពីការបន្ថែមធនធានចំណាយអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋានជូនរដ្ឋបាលឃុំ-សង្កាត់, អនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រង និងការបែងចែកចំណូលកម្រៃសេវារដ្ឋបាល នៃអង្គភាពច្រកចេញចូលតែមួយរាជធានី-ខេត្ត, និងប្រកាសអន្តរក្រសួងស្តីពីការកែសម្រួលចំណូលពីសេវាសាធារណៈជូនរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។

៤. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

៤៦. ជារួម ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ ២០២០ ត្រូវបានរៀបចំឡើងក្នុងបរិបទនៃការគិតគូរត្រៀមខ្លួនរួចជាស្រេច ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងហានិភ័យនៃការដក EBA ដោយសហភាពអឺរ៉ុប និងបានកំណត់ដាក់ចេញនូវវិធានការអន្តរាគមន៍សមស្របនិងទាន់ពេលវេលា ក្នុងគោលដៅបន្តរក្សាស្ថិរភាពកំណើនសេដ្ឋកិច្ចឱ្យបានក្នុងរង្វង់ ៦,៥% ជាមួយអត្រាអតិផរណាទាបដែលអាចគ្រប់គ្រងបានប្រមាណ ៣% និងស្ថិរភាពអត្រាប្តូរប្រាក់ក្នុងរង្វង់ ៤ ០៥០ រៀល ក្នុងមួយដុល្លារអាមេរិក ។ ជាមួយគ្នានេះផងដែរ ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ក៏ត្រូវបានរៀបចំឡើងស្របគ្នានឹងបរិការណ៍សេដ្ឋកិច្ចដូចបានរៀបរាប់ខាងលើ ដោយរាជរដ្ឋាភិបាលនឹង

ដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយវិត្តារកម្មថវិកា ក្នុងគោលដៅជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចឡើងវិញ និងបង្កើតការងារជូនប្រជាពលរដ្ឋ ដោយដាក់ចេញនូវវិធានការអន្តរាគមន៍ដើម្បីស្រូបយកការប៉ះទង្គិចរយៈពេលខ្លី, ដោះស្រាយបញ្ហាជារចនាសម្ព័ន្ធ, ពង្រឹងភាពធន់នឹងវិបត្តិលើផ្នែកម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ព្រមទាំងបង្កើនប្រសិទ្ធភាព និងស័ក្តិសិទ្ធិភាពនៃស្ថាប័នសាធារណៈ ។ ស្របនឹងការរំពឹងទុកនៃការថយចុះចំណូល អតិរេកចរន្តនឹងសម្រេចបានប្រមាណ ៥,៦១% នៃ ផសស ខណៈដែលឱនភាពថវិកាសរុបនឹងកើនឡើងរហូតដល់ ៥,៨៨% នៃ ផសស ។

៤៧. ដើម្បីធានាបានស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងកំណើនសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយចីរភាព ក្នុងបរិបទនៃភាពមិនប្រាកដប្រជានៃការដក EBA រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងមានការប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់ជាងមុន ក្នុងការដាក់ចេញ និងអនុវត្តនូវវិធានការអន្តរាគមន៍ឱ្យបានទាន់ពេលវេលា និងប្រកបដោយផ្លែផ្កា ព្រមទាំងរក្សាឱ្យបាននូវទំនុកចិត្តវិនិយោគ ជាពិសេសក្នុងវិស័យជំរុញកំណើនសំខាន់ៗ ដើម្បីបញ្ចៀសនូវផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានផ្សេងៗទៀត ។ រាជរដ្ឋាភិបាលក៏នឹងត្រូវ បន្តអនុវត្តការកែទម្រង់លើគ្រប់វិស័យឱ្យបានខ្លាំងក្លាជាងមុន និងប្រកបដោយឆន្ទៈនយោបាយខ្ពស់ ដើម្បីបង្កើនភាពប្រកួតប្រជែងកម្ពុជា និងជំរុញល្បឿនពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចឱ្យបានឆាប់រហ័ស ក្នុងគោលដៅពង្រឹងប្រភពកំណើនដែលមានស្រាប់ និងឈានទៅចាប់យកបន្ថែមទៀតនូវប្រភពកំណើនថ្មីៗដែលមានសក្តានុពល ។ ជាមួយគ្នានេះ គោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈក៏នឹងត្រូវពង្រឹងបន្ថែម ដោយផ្អែកលើគោលការណ៍បន្តកៀរគរចំណូលឱ្យស្របទៅនឹងបរិបទសេដ្ឋកិច្ច ព្រមទាំងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពចំណាយទាំងក្នុងកម្រិតវិភាជន៍ និងប្រើប្រាស់ថវិកា ដោយ ឈរលើមូលដ្ឋានចាំបាច់ ចំគោលដៅ និងមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ។

ឈឈឈ❋❋❋ឈឈឈ

ឧបសម្ព័ន្ធ ១៖ ក្របខ័ណ្ឌម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ២០១៦-២០២២

សូចនាករ	2016	2017	2018 ប.	2019 ប.	2020 ព្យ.	2021 ព្យ.	2022 ព្យ.
ផសស ថ្លៃបច្ចុប្បន្ន (ប៊ីលានរៀល)	**81,242**	**89,754**	**98,786**	**108,590**	**119,034**	**130,915**	**144,170**
ផសស សម្រាប់ម្នាក់ (ដុល្លារ)	1,308	1,429	1,548	1,679	1,816	1,972	2,144
កំណើន ផសស ពិត (%)	**7.0%**	**7.0%**	**7.5%**	**7.1%**	**6.5%**	**7.0%**	**7.0%**
អត្រាបរិត្តិផរណា ផសស (កំណើនប្រចាំឆ្នាំ)	3.4%	3.2%	2.4%	2.6%	2.8%	2.8%	2.9%
អត្រាអតិផរណា (កំណើនជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ)	3.0%	2.9%	2.5%	2.8%	2.9%	3.0%	3.0%
អត្រាប្តូរប្រាក់ (រៀល/ដុល្លារ)	4,056	4,045	4,053	4,054	4,054	4,054	4,054
ការនាំចេញ (%នៃ ផសស)	51.3%	50.6%	53.5%	54.8%	53.2%	53.0%	52.8%
ការនាំចូល (%នៃ ផសស)	70.5%	69.9%	76.3%	76.7%	75.0%	74.5%	73.9%
សមតុល្យពាណិជ្ជកម្ម (%នៃ ផសស)	-19.2%	-19.3%	-22.7%	-21.9%	-21.8%	-21.5%	-21.0%
សមតុល្យគណនីចរន្ត (រួមបញ្ចូលបង្វែរ) (%នៃ ផសស)	-8.4%	-8.0%	-10.7%	-9.6%	-9.3%	-8.8%	-8.3%
ទុនបម្រុងអន្តរជាតិ (លានដុល្លារ)	6,731	8,758	10,052	11,505	13,007	14,484	15,973
ចំនួនខែនៃការនាំចូល	4.9	5.8	5.6	5.8	6.1	6.2	6.2

ប្រភព៖ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា (វិស័យខាងក្រៅឆ្នាំ ២០១៧) និងការព្យាកររបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ

ឧបសម្ព័ន្ធ ២ : ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

ក. ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ: ២០១៨-២០២០

ផសស តាមថ្លៃចរន្តឆ្នាំ 2018 (ប៉ាន់ស្មាន) 98,786

ផសស តាមថ្លៃចរន្តឆ្នាំ 2019 (គម្រោង) 108,590

ផសស តាមថ្លៃចរន្តឆ្នាំ 2020 (គម្រោង) 119,034

ឯកតា÷ ប៊ីលានរៀល

ចំណូល- ចំណាយ	2018					2019				2020			
	ច្បាប់ហិ	បណ្ដោះអាសន្ន (*)	% ច្បាប់	% អនុ. 2017	% ផសស	ច្បាប់ហិ	កែតម្រូវព្យាករណ៍ចំណូល	ប្រែប្រួល កែ./ ច្ប.	កែ. ព្យ % ផសស	គម្រោង	% កែ.2019	% ច្បាប់ 2019	% ផសស
ចំណូលក្នុងប្រទេសសរុប	**18,587**	**21,892**	**117.8%**	**120.6%**	**22.16%**	**21,186**	**24,583**	**116.0%**	**22.64%**	**26,805**	**109.0%**	**126.5%**	**22.52%**
ចំណូលចរន្ត	18,407	21,698	117.9%	120.4%	21.96%	20,993	24,390	116.2%	22.46%	26,612	109.1%	126.8%	22.36%
ចំណូលមូលធន	180	194	107.7%	137.5%	0.20%	193	193	100.0%	0.18%	193	100.0%	100.0%	0.16%
រដ្ឋបាល កណ្ដាល													
ចំណូលចរន្ត	***17,448***	***20,049***	***114.9%***	***118.2%***	***20.30%***	***19,593***	***22,419***	***114.4%***	***20.65%***	***24,325***	***108.5%***	***124.2%***	***20.44%***
ចំណូលសារពើពន្ធ	15,076	17,351	115.1%	119.5%	17.56%	16,879	19,345	114.6%	17.81%	21,107	109.1%	125.1%	17.73%
ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ	2,372	2,698	113.7%	110.4%	2.73%	2,714	3,075	113.3%	2.83%	3,218	104.7%	118.6%	2.70%
ចំណូលមូលធន	***180***	***194***	***107.7%***	***137.5%***	***0.20%***	***193***	***193***	***100.0%***	***0.18%***	***193***	***100.1%***	***100.1%***	***0.16%***
រាជធានី-ខេត្ត	**959**	**1,649**	**172.0%**	**156.8%**	**1.67%**	**1,400**	**1,970**	**140.7%**	**1.81%**	**2,286**	**116.0%**	**163.3%**	**1.92%**
ចំណូលសារពើពន្ធ	910	1,603	176.0%	158.7%	1.62%	1,352	1,918	141.9%	1.77%	2,070	108.0%	153.2%	1.74%
ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ	48	46	95.3%	110.4%	0.05%	48	53	108.6%	0.05%	216	410.7%	446.0%	0.18%
ចំណូលតាមអង្គភាព													
អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ	7,656	8,847	115.6%	112.0%	8.96%	9,137	10,355	113.3%	9.54%	11,532	111.4%	126.2%	9.69%
អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករ	8,330	10,107	121.3%	132.4%	10.23%	9,094	10,907	119.9%	10.04%	11,646	106.8%	128.1%	9.78%
អគ្គនាយកដ្ឋានចំណូលផ្សេងៗ	2,421	2,744	113.3%	110.4%	2.78%	2,762	3,127	113.2%	2.88%	3,434	109.8%	124.3%	2.88%

ចំណូល-ចំណាយ	2018					2019				2020			
	ច្បាប់ហិ	បណ្ដោះអាសន្ន (*)	% ច្បាប់	% អនុ. 2017	%ផសស	ច្បាប់ហិ	កែតម្រូវព្យាករណ៍ចំណូល	ប្រែប្រួល កែ./ច្ប.	កែ.ព្យ % ផសស	គម្រោង	% កែ.2019	% ច្បាប់ 2019	% ផសស
ចំណាយសរុប	**24,375**	**24,095**	**98.9%**	**114.5%**	**24.39%**	**27,165**	**27,165**	**100.0%**	**25.02%**	**33,808**	**124.5%**	**124.5%**	**28.40%**
ចំណាយចរន្ត	15,945	15,971	100.2%	113.6%	16.17%	17,908	17,908	100.0%	16.49%	19,938	111.3%	111.3%	16.75%
ចំណាយមូលធន	8,430	8,125	96.4%	116.2%	8.22%	9,257	9,257	100.0%	8.53%	13,870	149.8%	149.8%	11.65%
រដ្ឋបាល កណ្ដាល													
ចំណាយ ចរន្ត	***15,218***	***14,898***	***97.9%***	***112.6%***	***15.08%***	***16,827***	***16,827***	***100.0%***	***15.50%***	***18,109***	***107.6%***	***107.6%***	***15.21%***
ចំណាយ មូលធន	***7,473***	***7,168***	***95.9%***	***115.4%***	***7.26%***	***8,032***	***8,032***	***100.0%***	***7.40%***	***12,307***	***153.2%***	***153.2%***	***10.34%***
-ដោយហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	2,926	2,926	100.0%	146.8%	2.96%	2,708	2,708	100.0%	2.49%	6,254	230.9%	230.9%	5.25%
-ដោយហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស	4,547	4,243	93.3%	100.5%	4.29%	5,324	5,324	100.0%	4.90%	6,053	113.7%	113.7%	5.09%
រាជធានី ខេត្ត													
ចំណាយចរន្ត	1,465	1,810	123.6%	123.9%	1.83%	1,880	1,880	100.0%	1.73%	2,914	155.0%	155.0%	2.45%
ចំណាយមូលធន	220	220	100.0%	102.3%	0.22%	320	320	100.0%	0.29%	457	143.0%	143.0%	0.38%
ឧបត្ថម្ភធនរាជធានី-ខេត្ត	***738***	***738***	***100.0%***	***114.7%***	***0.75%***	***800***	***800***	***100.0%***	***0.74%***	***1,085***	***135.7%***	***135.7%***	***0.91%***
តុល្យភាព													
អតិរេកថវិកាចរន្ត	2,461	5,727	232.7%	144.6%	5.80%	3,086	6,482	210.1%	5.97%	6,674	103.0%	216.3%	5.61%
ឱនភាពសរុប	(5,788)	(2,204)	38.1%	76.2%	-2.23%	(5,979)	(2,582)	43.2%	-2.38%	(7,003)	271.2%	117.1%	-5.88%
ហិរញ្ញប្បទានឱនភាព	**5,788**	**2,204**	**38.1%**	**76.2%**	**2.23%**	**5,979**	**2,582**	**43.2%**	**2.38%**	**7,003**	**271.2%**	**117.1%**	**5.88%**
ក្នុងប្រទេស	254	(3,330)	-1312.2%	150.5%	-3.37%	(501)	(3,898)	778.1%	-3.59%	(406)	10.4%	81.0%	-0.34%
ក្រៅប្រទេស	5,534	5,534	100.0%	108.4%	5.60%	6,480	6,480	100.0%	5.97%	7,409	114.3%	114.3%	6.22%
ទ្រទ្រង់ថវិកាដោយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍	250	250	100.0%	78.7%	0.25%	250	250	100.0%	0.23%	250	100.0%	100.0%	0.21%
មូលធនក្រៅប្រទេស	4,547	4,547	100.0%	107.8%	4.60%	5,324	5,324	100.0%	4.90%	6,053	113.7%	113.7%	5.09%
ការទូទាត់ប្រាក់កម្ចី	737	737	99.9%	130.1%	0.75%	906	906	100.0%	0.83%	1,106	122.1%	122.1%	0.93%

(*) សម្គាល់ ÷ តួលេខបណ្ដោះអាសន្នគិតត្រឹមថ្ងៃ 05 កុម្ភៈ ឆ្នាំ 2019

ខ.១ ក្របខ័ណ្ឌចំណូល-ចំណាយរយៈពេលមធ្យម ២០១៩-២០២២

ចំណូល/ចំណាយ	2019 ច្បាប់	2019 កែតម្រូវ	2020 ព្យ.	2021 ព្យ.	2022 ព្យ.
ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកជា % នៃ ចំណាយចរន្តសរុប	*46.5%*	*46.5%*	*46.3%*	*45.4%*	*44.6%*
ប៊ីលានរៀល					
I. ចំណូលក្នុងស្រុក	21,186	24,583	26,805	29,497	32,512
I.1 ចំណូលចរន្តសរុប	***20,993***	***24,390***	***26,612***	***29,275***	***32,276***
អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករ	9,094	10,907	11,646	12,600	13,645
អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ	9,137	10,355	11,532	12,920	14,522
ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធសរុប	2,762	3,127	3,434	3,755	4,110
II. ចំណាយសរុប	27,165	27,165	33,808	36,151	39,500
II.1 ចំណាយចរន្តសរុប	***17,908***	***17,908***	***19,938***	***22,305***	***25,037***
បន្ទុកបុគ្គលិក	8,335	8,335	9,221	10,137	11,155
បន្ទុកមិនមែនបុគ្គលិក	9,572	9,572	10,716	12,168	13,883
II.2 ចំណាយមូលធនសរុប	***9,257***	***9,257***	***13,870***	***13,845***	***14,463***
ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេសសរុប	3,028	3,028	6,711	6,230	6,310
ទូទាត់ការខ្ចី	906	906	1,106	1,211	1,415
ហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស	5,324	5,324	6,053	6,404	6,738
III. អតិរេកចរន្ត	3,086	6,482	6,674	6,970	7,239
IV. ឱនភាព/អតិរេកសរុប	(5,979)	(2,582)	(7,003)	(6,654)	(6,988)
កំណើនប្រចាំឆ្នាំ	2019ច្បា./ប.	2019កែ./ប.	2020ព្យ./កែ	2021ព្យ.	2022ព្យ.
I. ចំណូលក្នុងស្រុក	-3.2%	12.3%	9.0%	10.0%	10.2%
I.1 ចំណូលចរន្តសរុប	***-3.2%***	***12.4%***	***9.1%***	***10.0%***	***10.3%***
អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករ	-10.0%	7.9%	6.8%	8.2%	8.3%
អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ	3.3%	17.1%	11.4%	12.0%	12.4%
ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធសរុប	0.7%	14.0%	9.8%	9.3%	9.5%
II. ចំណាយសរុប	12.7%	0.0%	24.5%	6.9%	9.3%
II.1 ចំណាយចរន្តសរុប	***12.1%***	***0.0%***	***11.3%***	***11.9%***	***12.2%***
បន្ទុកបុគ្គលិក	0.4%	0.0%	10.6%	9.9%	10.0%
បន្ទុកមិនមែនបុគ្គលិក	24.8%	0.0%	12.0%	13.5%	14.1%
II.2 ចំណាយមូលធនសរុប	***13.9%***	***0.0%***	***49.8%***	***-0.2%***	***4.5%***
ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេសសរុប	*-3.7%*	*0.0%*	*121.7%*	*-7.2%*	*1.3%*
ទូទាត់ការខ្ចី	23.0%	0.0%	22.1%	9.5%	16.8%
ហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស	25.5%	0.0%	13.7%	5.8%	5.2%
ផលធៀបនឹង ផ.ស.ស					
I. ចំណូលក្នុងស្រុក	19.51%	22.64%	22.52%	22.53%	22.55%
I.1 ចំណូលចរន្តសរុប	***19.33%***	***22.46%***	***22.36%***	***22.36%***	***22.39%***
អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករ	8.37%	10.04%	9.78%	9.62%	9.46%
អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ	8.41%	9.54%	9.69%	9.87%	10.07%
ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធសរុប	2.54%	2.88%	2.88%	2.87%	2.85%
II. ចំណាយសរុប	25.02%	25.02%	28.40%	27.61%	27.40%
II.1 ចំណាយចរន្តសរុប	***16.49%***	***16.49%***	***16.75%***	***17.04%***	***17.37%***
បន្ទុកបុគ្គលិក	7.68%	7.68%	7.75%	7.74%	7.74%
បន្ទុកមិនមែនបុគ្គលិក	8.82%	8.82%	9.00%	9.29%	9.63%
II.2 ចំណាយមូលធនសរុប	***8.53%***	***8.53%***	***11.65%***	***10.58%***	***10.03%***
ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេសសរុប	*2.79%*	*2.79%*	*5.64%*	*4.76%*	*4.38%*
ទូទាត់ការខ្ចី	0.83%	0.83%	0.93%	0.93%	0.98%
ហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស	4.90%	4.90%	5.09%	4.89%	4.67%
III. អតិរេកចរន្ត	2.84%	5.97%	5.61%	5.32%	5.02%
IV. ឱនភាព/អតិរេកសរុប	-5.51%	-2.38%	-5.88%	-5.08%	-4.85%

សម្គាល់ ÷ ចំណាយសោធននិវត្ត នឹងត្រូវកាត់ក្រោមចំណាយបៀវត្សចាប់ពីឆ្នាំ ២០១៩ តទៅ

ខ.២ ចំណាយតាមវិស័យរយៈពេលមធ្យម ២០១៩-២០២២

ចំណាយតាមវិស័យ	2019 ច្បាប់	2019 កែ.	2020 ព្យ.	2021 ព្យ.	2022 ព្យ.
ប៊ីលានរៀល					
1. ចំណាយ សរុបតាមវិស័យ (រួមបញ្ចូលហិរញ្ញប្បទាន ក្រៅប្រទេស)	27,165	27,165	33,808	36,151	39,500
1.1 ថ្នាក់ជាតិ	**25,765**	**25,765**	**31,522**	**33,651**	**36,714**
ក.វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ	2,464	2,464	2,675	2,768	2,901
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	17	17	148	127	140
ខ.វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់	4,425	4,425	4,752	5,175	5,642
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	79	79	82	84	87
គ.វិស័យសង្គមកិច្ច	7,249	7,249	9,063	9,559	10,372
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	280	280	1,784	1,568	1,601
ឃ.វិស័យសេដ្ឋកិច្ច	6,620	6,620	9,018	9,256	9,767
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	846	846	1,976	1,808	1,921
ង.ចំណាយផ្សេងៗ	5,006	5,006	6,014	6,894	8,032
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	2,392	2,392	3,371	3,354	3,419
1.2 ថ្នាក់ក្រោមជាតិ	**2,200**	**2,200**	**3,372**	**3,837**	**4,312**
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	320	320	457	500	557
2. ចំណាយ សរុបតាមវិស័យ (មិនរួមបញ្ចូលហិរញ្ញប្បទាន ក្រៅប្រទេស)	22,641	22,641	28,840	31,085	34,288
2.1 ថ្នាក់ជាតិ	**20,441**	**20,441**	**25,469**	**27,248**	**29,976**
ក.វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ	2,262	2,262	2,493	2,576	2,699
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	2,246	2,246	2,346	2,448	2,559
ខ.វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់	4,343	4,343	4,752	5,175	5,642
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	4,264	4,264	4,670	5,091	5,555
គ.វិស័យសង្គមកិច្ច	6,477	6,477	8,639	9,111	9,900
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	6,197	6,197	6,855	7,543	8,299
ឃ.វិស័យសេដ្ឋកិច្ច	2,353	2,353	3,570	3,493	3,703
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	1,507	1,507	1,594	1,684	1,782
ង.ចំណាយផ្សេងៗ	5,006	5,006	6,014	6,894	8,032
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	2,614	2,614	2,644	3,540	4,614
2.2 ថ្នាក់ក្រោមជាតិ	2,200	2,200	3,372	3,837	4,312
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	1,880	1,880	2,914	3,337	3,755

ខ.២ ចំណាយតាមវិស័យរយៈពេលមធ្យម ២០១៩-២០២២

កំណើនប្រចាំឆ្នាំ		2019កែ./ច្ប.	2020ព្យ./ច្ប.	2021ព្យ.	2022ព្យ.
1. ចំណាយ សរុបតាមវិស័យ (រួមបញ្ចូលហិរញ្ញប្បទាន ក្រៅប្រទេស)		0.0%	24.5%	6.9%	9.3%
1.1 ថ្នាក់ជាតិ		**0.0%**	**22.3%**	**6.8%**	**9.1%**
ក.វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ		0.0%	8.6%	3.5%	4.8%
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស		*0.0%*	*794.0%*	*-13.7%*	*10.2%*
ខ.វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់		0.0%	7.4%	8.9%	9.0%
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស		*0.0%*	*3.0%*	*3.0%*	*3.0%*
គ.វិស័យសង្គមកិច្ច		0.0%	25.0%	5.5%	8.5%
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស		*0.0%*	*537.2%*	*-12.1%*	*2.1%*
ឃ.វិស័យសេដ្ឋកិច្ច		0.0%	36.2%	2.6%	5.5%
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស		*0.0%*	*133.6%*	*-8.5%*	*6.2%*
ង.ចំណាយផ្សេងៗ		0.0%	20.1%	14.6%	16.5%
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស		*0.0%*	*40.9%*	*-0.5%*	*1.9%*
1.2 ថ្នាក់ក្រោមជាតិ		**0.0%**	**53.3%**	**13.8%**	**12.4%**
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស		*0.0%*	*43.0%*	*9.3%*	*11.5%*
2. ចំណាយ សរុបតាមវិស័យ (មិនរួមបញ្ចូលហិរញ្ញប្បទាន ក្រៅប្រទេស)		0.0%	27.4%	7.8%	10.3%
2.1 ថ្នាក់ជាតិ		**0.0%**	**24.6%**	**7.0%**	**10.0%**
ក.វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ		0.0%	10.2%	3.3%	4.8%
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត		*0.0%*	*4.4%*	*4.4%*	*4.5%*
ខ.វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់		0.0%	9.4%	8.9%	9.0%
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត		*0.0%*	*9.5%*	*9.0%*	*9.1%*
គ.វិស័យសង្គមកិច្ច		0.0%	33.4%	5.5%	8.7%
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត		*0.0%*	*10.6%*	*10.0%*	*10.0%*
ឃ.វិស័យសេដ្ឋកិច្ច		0.0%	51.7%	-2.2%	6.0%
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត		*0.0%*	*5.8%*	*5.7%*	*5.8%*
ង.ចំណាយផ្សេងៗ		0.0%	20.1%	14.6%	16.5%
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត		*0.0%*	*1.1%*	*33.9%*	*30.3%*
2.2 ថ្នាក់ក្រោមជាតិ		**0.0%**	**53.3%**	**13.8%**	**12.4%**
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត		0.0%	55.0%	14.5%	12.5%

ខ.២ ចំណាយតាមវិស័យរយៈពេលមធ្យម ២០១៩-២០២២

ផលធៀបនៃផ.ស.ស	2019 ច្បាប់	2019 កែ.	2020 ព្យ.	2021 ព្យ.	2022 ព្យ.
1. ចំណាយ សរុបតាមវិស័យ (រួមបញ្ចូលហិរញ្ញប្បទាន ក្រៅប្រទេស)	**25.02%**	**25.02%**	**28.40%**	**27.61%**	**27.40%**
1.1 ថ្នាក់ជាតិ	**23.73%**	**23.73%**	**26.48%**	**25.70%**	**25.47%**
ក.វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ	2.27%	2.27%	2.25%	2.11%	2.01%
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	*0.02%*	*0.02%*	*0.12%*	*0.10%*	*0.10%*
ខ.វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់	4.08%	4.08%	3.99%	3.95%	3.91%
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	*0.07%*	*0.07%*	*0.07%*	*0.06%*	*0.06%*
គ.វិស័យសង្គមកិច្ច	6.68%	6.68%	7.61%	7.30%	7.19%
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	*0.26%*	*0.26%*	*1.50%*	*1.20%*	*1.11%*
ឃ.វិស័យសេដ្ឋកិច្ច	6.10%	6.10%	7.58%	7.07%	6.77%
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	*0.78%*	*0.78%*	*1.66%*	*1.38%*	*1.33%*
ង.ចំណាយផ្សេងៗ	4.61%	4.61%	5.05%	5.27%	5.57%
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	*2.20%*	*2.20%*	*2.83%*	*2.56%*	*2.37%*
1.2 ថ្នាក់ក្រោមជាតិ	**2.03%**	**2.03%**	**2.83%**	**2.93%**	**2.99%**
ក្នុងនោះ ហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	*0.29%*	*0.29%*	*0.38%*	*0.38%*	*0.39%*
2. ចំណាយ សរុបតាមវិស័យ (មិនរួមបញ្ចូលហិរញ្ញប្បទាន ក្រៅប្រទេស)	20.85%	20.85%	24.23%	23.74%	23.78%
2.1 ថ្នាក់ជាតិ	**18.82%**	**18.82%**	**21.40%**	**20.81%**	**20.79%**
ក.វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ	**2.08%**	**2.08%**	**2.09%**	**1.97%**	**1.87%**
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	*2.07%*	*2.07%*	*1.97%*	*1.87%*	*1.77%*
ខ.វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់	**4.00%**	**4.00%**	**3.99%**	**3.95%**	**3.91%**
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	*3.93%*	*3.93%*	*3.92%*	*3.89%*	*3.85%*
គ.វិស័យសង្គមកិច្ច	**5.96%**	**5.96%**	**7.26%**	**6.96%**	**6.87%**
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	*5.71%*	*5.71%*	*5.76%*	*5.76%*	*5.76%*
ឃ.វិស័យសេដ្ឋកិច្ច	**2.17%**	**2.17%**	**3.00%**	**2.67%**	**2.57%**
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	*1.39%*	*1.39%*	*1.34%*	*1.29%*	*1.24%*
ង.ចំណាយផ្សេងៗ	**4.61%**	**4.61%**	**5.05%**	**5.27%**	**5.57%**
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	*2.41%*	*2.41%*	*2.22%*	*2.70%*	*3.20%*
2.2 ថ្នាក់ក្រោមជាតិ	**2.03%**	**2.03%**	**2.83%**	**2.93%**	**2.99%**
ក្នុងនោះ ចំណាយចរន្ត	*1.73%*	*1.73%*	*2.45%*	*2.55%*	*2.60%*